

ACCOUNTANTSVERSLAG

2021

STICHTING GEMEENTELIJK GYMNASIUM HILVERSUM

FLYNTH
adviseurs • accountants

Vertrouwelijk
Aan het bestuur
van Stichting Gemeentelijk Gymnasium Hilversum
T.a.v. het bestuur
Vaartweg 54
1217 SV Hilversum

Papendorpseweg 75-79
3528 BJ Utrecht
T +31 88 236 9500
E audit@flynth.nl

kenmerk	behandeld door	datum
905417300/WS/1154	drs. W. Slotboom RA CISA	9 juni 2022

onderwerp
Accountantsverslag 2021

Geachte leden van het bestuur en de intern toezichthouder,

Onlangs hebben wij de jaarrekeningcontrole over het boekjaar 2021 afgerond.
In dit accountantsverslag hebben wij het genoegen u de resultaten van onze controle te rapporteren.

Wij hebben het accountantsverslag opgesteld voor het bestuur van Stichting Gemeentelijk Gymnasium Hilversum. Dit accountantsverslag gaat in op de uitgevoerde controle, de reikwijdte van de opdracht, de controleverklaring en de belangrijkste controlebevindingen.

Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor gebruik door het bestuur en de intern toezichthouder en mag, zonder onze toestemming, niet voor andere doeleinden worden gebruikt. Waar mogelijk gaan onze bevindingen vergezeld van aanbevelingen voor verbetering.

Wij hebben deze rapportage besproken tijdens de bijeenkomst met het bestuur op 2 juni 2022.

Wij spreken onze dank en waardering uit voor de prettige en constructieve medewerking die wij tijdens de werkzaamheden van u en uw medewerkers hebben ontvangen.
Als u nog vragen heeft, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,
Namens Flynth Audit B.V.

Digitaal ondertekend door Sandra van der Veer

S. van der Veer AA

Flynth Audit B.V. is lid van BKR International. Bankrekeningnummer IBAN NL67 RABO 0106 6642 20 - BIC: RABONL2U.
Handelsregister 09063021. www.flynth.nl.
Dienstverlening vindt plaats onder algemene voorwaarden, op aanvraag verkrijgbaar en gedeponeerd bij de KvK in Arnhem.

INHOUD

1. Samenvatting 4
2. De jaarrekening 5
   2.1 Uw resultaat 5
   2.2 Ontwikkeling kengetallen 6
   2.3 Aandacht voor enkele jaarrekeningposten 9
      2.3.1 Belangrijke schattingen en onzekerheden 9
      2.3.2 Verslaggevingsontwikkeling RJ uiting MVA en groot onderhoud 10
      2.3.3 G1 subsidies 11
      2.3.4 Materialiteit en controleverschillen 12
3. Uitkomsten controle Rechtmatigheid 14
4. Naleving wet- en regelgeving 16
5. Administratieve organisatie en interne beheersing 18
6. Bestede uren en budget 20

Bijlage 1: Formele aspecten van de controle 21

Bijlage 2: Actualiteiten die uw aandacht verdienen 24

1. SAMENVATTING

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- Wij hebben een goedkeurende verklaring verstrekt.
- De jaarrekening geeft een getrouw beeld en voldoet aan de rechtmatigheidseisen.
- Het bestuursverslag voldoet aan de eisen en is verenigbaar met de jaarrekening.
- De controleopdracht is moeizaam verlopen.

RELEVANTE BEVINDINGEN

- Geen wijzigingen in significante verslaggevingsaspecten.
- Er zijn geen aanwijzingen voor overtreding van wet- en regelgeving geconstateerd.
- De overschrijding van de wnt-norm met 3.544 euro is in 2022 rechtgezet en in 2022 terugbetaald.
- Er zijn geen materiele resterende controleverschillen die niet zijn gecorrigeerd.
- Wij hebben geconstateerd dat 3 VOG's te laat zijn verkregen (na datum indiensttreding). Wij rapporteren hierover aan de Inspectie van het Onderwijs. Wij vragen uw aandacht voor het proces van tijdige ontvangst VOG's.

ALGEHEEL BEELD

- Uw financiële positie is toereikend, maar lager dan van vergelijkbare instellingen en het gemiddelde van de sector.
- Er is een resultaat van 206.902 euro gerealiseerd. Het resultaat wordt met name beïnvloed door de gevolgen van de ontvangen, maar nog niet geheel bestede, NPO-middelen.
- In meerjarenperspectief worden vanwege krimp negatieve resultaten begroot. Wij vragen aandacht voor toekomstige resultaatontwikkelingen in relatie tot uw buffers.
- De signaleringswaarde voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen heeft een ratio van 0,52 en er is geen bovenmatig vermogen
- Bij uw processen vragen evenals voorgaand jaar aandacht voor procesbeschrijvingen en controle op de rechtenstructuur in Asperion. U bent voornemens de financiële administratie en planning en de controlefunctie bij Dyade te beleggen, hiermee vervallen een deel van de aanbevelingen. Wel adviseren wij u om ook de werkprocessen in de organisatie hierop aan te passen en het vier- ogen principe te borgen in de processen.
- De rector heeft zelfstandige betalingsbevoegdheid voor bedragen tot 5.000 euro en kan crediteurenstamgegevens aanpassen. Wij adviseren u altijd een dubbele autorisatie af te laten dwingen.

BELANGRIJKE ONTWIKKELINGEN

- In 2021 zijn ruime middelen verstrekt voor NPO. De verantwoording van de besteding van deze middelen heeft plaatsgevonden in uw jaarrekening.
- Het nieuwe bekostigingsmodel is per 1 januari 2022 worden ingevoerd. Voor GGH heeft dit een licht positief effect op de bekostiging.
- De tijdelijke uitzonderingsbepaling in de regeling jaarverslaggeving onderwijs voor de voorziening groot onderhoud is tot en met het boekjaar 2022. De raad voor de jaarverslaggeving heeft een uiting uitgebracht met nadere definitiebepalingen wat groot onderhoud is. Deze definitiebepaling kan mogelijk forse impact hebben op de omvang van de dotaties.
- De Inspectie van het Onderwijs heeft een aangepaste set kengetallen voor risico indicatoren ter detectie van het risico voor financiële continuïteit gepubliceerd. De kengetallen liquiditeit en omvang liquide middelen zijn afhankelijk gesteld van de sector en omvang van de instelling. De solvabiliteit dient minimaal 30% te zijn.

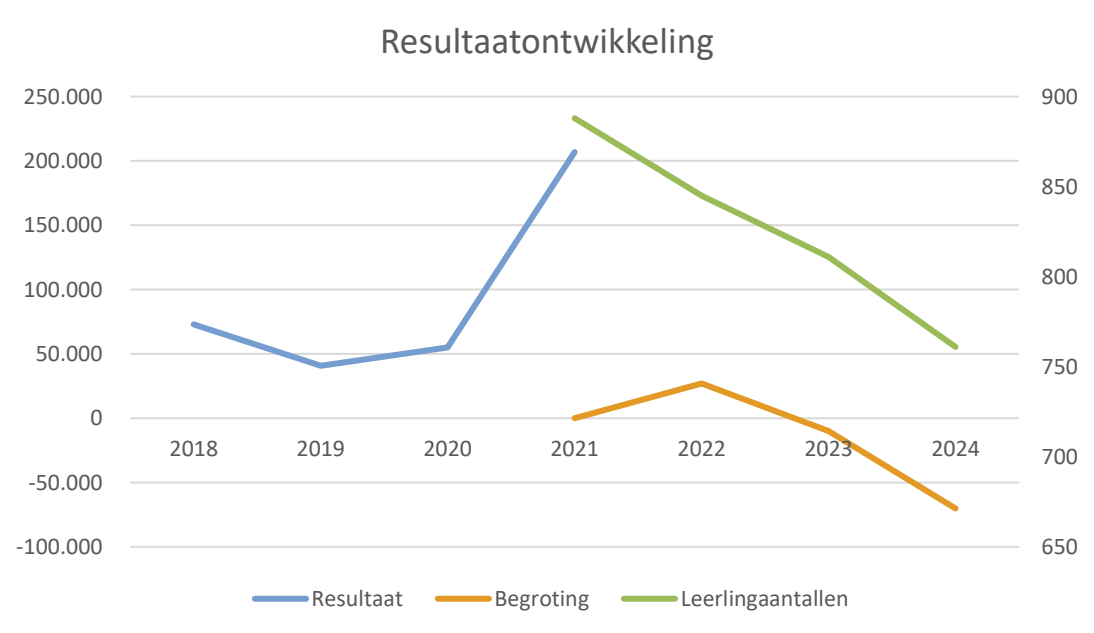
2. DE JAARREKENING

2.1 UW RESULTAAT

In 2021 heeft Stichting Gemeentelijk Gymnasium Hilversum een resultaat gerealiseerd van 206.902 euro positief terwijl in 2020 een resultaat van 55.083 euro gerealiseerd werd. Het resultaat is 206.902 euro hoger dan in de begroting voor 2021 was geprognosticeerd.

Onderstaand ziet u een analyse van de belangrijkste verschillen in de resultaatontwikkeling ten opzichte van voorgaand jaar:

- Een stijging van de rijksbijdrage met circa 588.000 euro enerzijds vanwege daling reguliere rijksbijdrage als gevolg van leerling daling en dat grotendeels gecompenseerd wordt door indexering van circa 6%, als gevolg van loon en prijsbijstelling. De stijging is gelegen in de ontvangen NPO-middelen van circa 648.000 euro en ontvangen bijdragen Eerste Hulp voor de Klas van circa 110.000 euro.
- Een stijging van de personele lasten met 456.670 euro. Dit door hogere lonen en salarissen van circa 378.000 euro vanwege cao- indexeringen en de eenmalige uitkering. Het aantal fte is nagenoeg gelijk aan die van 2020. Daarnaast zijn de overige personele lasten met 74.000 euro toegenomen door stijging van de kosten voor managementondersteuning en hogere kosten voor nascholing.

Bron: data.duo.nl en de meerjarenbegroting

Uit de grafiek resultaatontwikkeling over de jaren is zichtbaar dat het resultaat in 2021 hoger is dan begroot en dat in 2023 en 2024 negatieve resultaten worden begroot. Wij vragen u om kritisch te beoordelen of deze negatieve verwachting tijdig kan worden omgekeerd. Ook voor schooljaar 2022/2023 zijn NPO-middelen van 820 euro per leerling per 1 oktober 2021 te verwachten. Gezien de verlenging van de looptijd van de NPO, adviseren wij u om in de resultaatontwikkelingen van de meerjarenbegroting ook rekening te houden met de effecten van besteding en ontvangsten van incidentele middelen. Een mogelijkheid hiervoor is door de intern toezichthouder tijdig mee te nemen in de ontwikkeling van incidentele baten en hiervoor een bestemmingsreserve te vormen. Anderzijds de gevolgen van incidentele noodzakelijke bestedingen in de risico en scenario analyse inzichtelijk te maken en te kwantificeren. Maar ook de gevolgen van het niet anticiperen op de incidentele situatie in financiële zin inzichtelijk te maken.

RESULTAAT NORMALISATIE

In het bestuursverslag zijn de afwijkingen van het begrote en behaalde resultaat toegelicht. Hieruit blijkt dat de incidentele middelen voor inhaal en ondersteuningsprogramma's en hogere rijksbijdragen vanwege indexatie door hogere cao vergoeding en lagere lasten door uitstel van projecten en activiteiten vanwege corona impact hebben gehad.

2.2 ONTWIKKELING KENGETALLEN

Kengetal	2021	2020	Benchmark vergelijkbare omvang o.b.v. 2020	Benchmark gehele sector (VO) o.b.v. 2020	Signalerings-waarde onderwijs inspectie
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen + voorzieningen)/totale passiva * 100%	60,6%	59,3%	67,0%	66,0%	<30%
Liquiditeit * (vlottende activa/kortlopende schulden)	1,9	1,8	2,6	2,6	Klein: <1,5 Middel: <1,0 Groot: <0,75
Saldo liquide middelen Omvang liquide middelen inclusief private middelen	2.357.877	2.357.877	2.350.578	8.644.146	po, vo < € 100.000
Weerstandsvermogen (eigen vermogen/totale baten) * 100%	13,9%	12,5%	32,0%	31,0%	n.v.t.
Huisvestingsratio (huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen)/totale lasten)	8,8%	8,9%	7,0%	7,0%	n.v.t.
Rentabiliteit (resultaat/totale baten)	2,2%	0,6%	1,3%	-0,3%	n.v.t.
Verhouding personele lasten (personele lasten/totale lasten)	81,4%	80,3%	80,0%	80,0%	n.v.t.

* Klein: bestuur met baten < 3 miljoen euro Middel: baten tussen 3- 12 miljoen euro Groot: baten > 12 miljoen euro

In bovenstaande tabel hebben we de ontwikkelingen van de kengetallen uiteengezet over de jaren 2021 en 2020. Hierbij zijn ook de benchmarkgegevens opgenomen. De benchmarkgegevens zijn berekend op basis van de gemiddelden van de kengetallen uit de databestanden van DUO met vergelijkbare instellingen in de sector (totale baten van 5 tot 10 miljoen euro) en de gemiddelden van de totale sector (VO). Verder zijn in dit overzicht de signaleringswaarde opgenomen zoals de Inspectie van het Onderwijs deze hanteert bij het beoordelen van de financiële positie van onderwijsinstellingen.

Uw kengetallen zijn wat lager dan van instellingen van vergelijkbare omvang en het gemiddelde van de totale sector. De benchmarks zijn relatief hoog te noemen, maar voor een éénpitter in het voortgezet onderwijs zien wij doorgaans dat het risicoprofiel hoger is, waardoor er hogere buffers aangehouden worden. Bij kleinere instellingen zijn doorgaans de mogelijkheden voor risicospreiding kleiner. Verder verwacht u de komende jaren negatieve resultaten als gevolg van afnemende leerlingenaantallen. Wij adviseren u kritisch te beoordelen of uw buffers de gewenste omvang houden.

AANGEPASTE SET KENGETALLEN RISICO-INDICATOREN

De Inspectie van het Onderwijs heeft in 2021 een aangepaste set kengetallen voor risico indicatoren ter detectie van het risico voor financiële continuïteit gepubliceerd. Vanaf 2021 hanteert de inspectie de volgende indicatoren:

- Solvabiliteit;
- Liquiditeit;
- Omvang liquide middelen.

De berekeningswijze van de kengetallen solvabiliteit en liquiditeit zijn niet gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Ook is de grenswaarde voor solvabiliteit ongewijzigd op 0,3. Wel zijn de grenswaardes van liquiditeit afhankelijk van de omvang van de instelling (klein, middel of groot) zoals ook genoemd bij de toelichting bij de voorgaande tabel. Nieuw is de risico-indicator omvang liquide middelen in een absoluut bedrag in euro's afhankelijk van de onderwijssector. Voor funderend onderwijs is de minimum norm 100.000 euro en voor het mbo/ho een minimum van 2 miljoen euro.

De overige indicatoren zoals weerstandsvermogen, rentabiliteit en huisvestingsratio die eerder werden gebruikt worden nog steeds betrokken in het toezicht door de onderwijsinspectie. Echter zijn deze indicatoren niet meer opgenomen in het risicodetectie-model dat de onderwijsinspectie gebruikt.

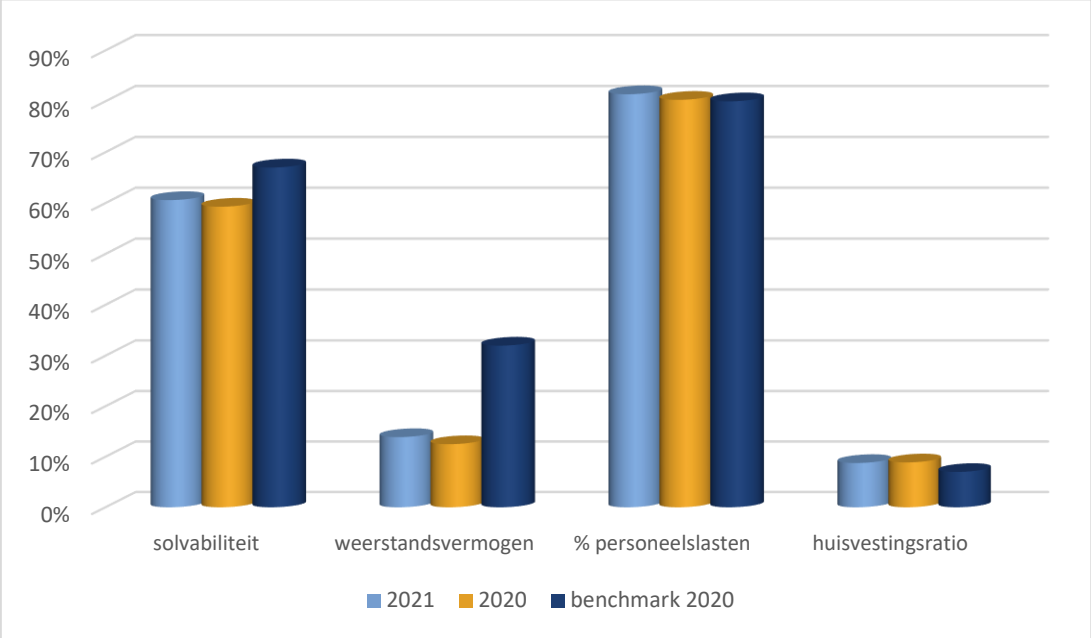
SIGNALERINGSWAARDE NORMATIEVE PUBLIEK EIGEN VERMOGEN

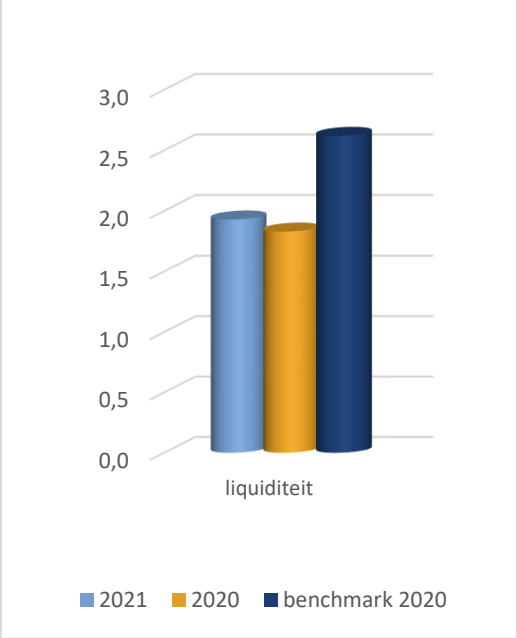
In 2020 is de signaleringswaarde voor het normatieve publiek eigen vermogen ingevoerd door de Inspectie van het Onderwijs. Het doel van deze signaleringswaarde is een indicatie te krijgen hoeveel eigen vermogen een onderwijsinstelling redelijkerwijs nodig heeft voor een gezonde bedrijfsvoering. Deze signaleringswaarde gaat over het publieke deel van het eigen vermogen en is dus exclusief het privaat eigen vermogen. De Inspectie benadrukt dat deze signaleringswaarde geen absolute norm is, maar een startpunt voor een gesprek. In dit gesprek wordt de vermogenspositie in de context geplaatst en besproken wat het beleid is van het bestuur. Context en beleid kunnen aanleiding zijn om (tijdelijk) een hogere vermogenspositie aan te houden dan de signaleringswaarde. Naar verwachting krijgt de Inspectie vanaf 2024 de mogelijkheid om te handhaven als een bestuur zijn reserves over verslagjaar 2023 niet goed kan verantwoorden. Hiervoor zijn voorbereidingen voor een wetsvoorstel gestart. Het huidige sanctie-instrumentarium, zoals het opschorten van bekostiging en het inhouden van een bepaald percentage van de bekostiging zullen naar verwachting ook als uitgangspunt voor deze wettelijke regeling gelden.

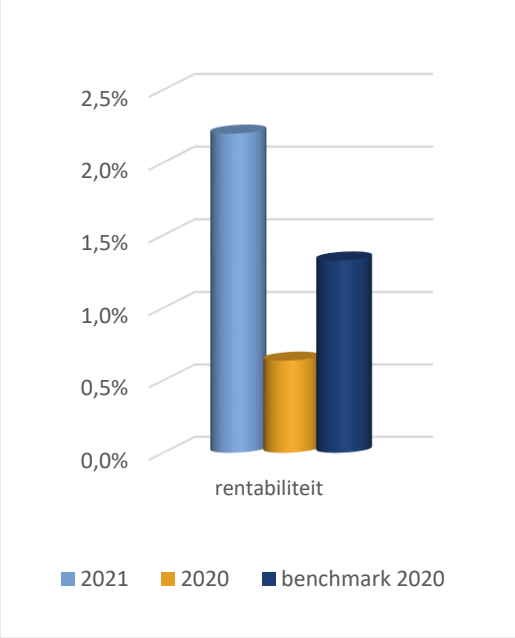
Kengetal	Eigen vermogen jaarrekening 2021	Ratio 2021	Ratio 2020	Signalerings-waarde onderwijs inspectie
Normatief publiek eigen vermogen	1.281.644	0,5	0,5	2.492.500

Wij hebben vastgesteld dat de signaleringswaarde voor het eigen vermogen adequaat is toegelicht in het bestuursverslag. Uw signaleringswaarde bedraagt 2.492.500 euro en uw publiek eigen vermogen bedraagt 1.281.644 euro. Uw vermogen ligt onder de signaleringswaarde, dit betekent dat u geen aanvullende acties hoeft uit te voeren op basis van de signaleringswaarde.

GRAFISCHE WEERGAVE REALISATIE TEN OPZICHTE VAN DE BENCHMARK INSTELLINGEN MET VERGELIJKBARE OMVANG

TOELICHTING OP UW FINANCIËLE POSITIE

De financiële positie van Stichting Gemeentelijk Gymnasium Hilversum is gezond, maar behoeft in meerjarenperspectief aandacht.

2.3 AANDACHT VOOR ENKELE JAARREKENINGPOSTEN

2.3.1 BELANGRIJKE SCHATTINGEN EN ONZEKERHEDEN

In de jaarrekening komen een aantal posten voor waarbij de waardering in belangrijke mate wordt beïnvloed door managementinschattingen (bijvoorbeeld afschrijvingen, voorzieningen en reserveringen onder de kortlopende schulden). Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het management van de instelling. Deze managementinschattingen moeten tot stand komen op basis van heldere, eventueel door externe deskundige bepaalde uitgangspunten. Ook moeten deze uitgangspunten consistent worden toegepast.

Voorziening	Inschatting voorziening Krap — Neutraal — Ruim
Groot onderhoud	
Levensfasebewust beleid	
Jubilea	

Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van onze controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld. In het hierboven opgenomen overzicht hebben wij, van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt, grafisch weergegeven op welke wijze wij de door het management gebruikte mate van prudentie inschalen. De schaal is daarbij van links naar rechts ingedeeld van krap naar ruim met de classificatie ‘neutraal’ in het midden.

Groot onderhoud 644.912 euro (2021:642.315 euro)
De voorziening wordt per object per component, rekening houdend met een tijdshorizon van 15 jaar bepaald. Hiermee sluit u aan met de voorgeschreven berekeningswijze van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Wel vinden wij een tijdshorizon van 15 jaar aan de korte kant aangezien de levenscycli van grootonderhoudscomponenten langer dan 15 jaar kan zijn. Wij hebben echter geconstateerd dat in de aan ons geleverde en gecontroleerde specificatie de dotatie niet aansluit met de geplande dotatie. Als gevolg hiervan is de voorziening in 2021 circa 31.000 euro te laag.

Ook wijzen wij op een verduidelijking van de interpretatie van de verslaggevingsregels, een striktere berekening van de voorziening mogelijk noodzakelijk wordt.

De ontwikkeling in de verslaggevingsregels betreft de volgende onderwerpen:

1. het eindigen van de overgangsregeling van de egalisatiemethode van groot onderhoud eind 2022. Hierbij moet de opbouw van de voorziening per onderhoudscomponent bepaald worden. In voorgaand jaar hebben wij u reeds hierover geïnformeerd waarbij wij verwijzen naar bijlage 2 waarin deze verslaggevingsontwikkeling is opgenomen.
2. de introductie vanaf verslagjaar 2023 van nieuwe definitiebepalingen voor groot onderhoud waarbij vervanging van belangrijke bestanddelen niet via de voorziening groot onderhoud mogen lopen, maar moeten worden geactiveerd en afgeschreven. Wij verwijzen u naar hoofdstuk 2.3.2 waarin de nieuwe ontwerp RJ uiting over materiële vaste activa en voorziening groot onderhoud is opgenomen.

Wij adviseren u om status van de (ontwerp) uiting te volgen en de financiële gevolgen van deze aanpassingen voor zowel de jaarrekening als uw begroting tijdig in beeld te brengen.

Levensfasebewust beleid 248.000 euro (2020: 252.500 euro)
In de CAO VO is opgenomen dat medewerkers jaarlijks recht hebben op 50 klokuren verlof, welke naar eigen inzicht kunnen worden ingezet om de duurzame inzetbaarheid te vergroten. Naast dit basisbudget, bestaat er voor medewerkers van 57 jaar of ouder de mogelijkheid om 120 klokuren extra verlof op te nemen. U heeft conform 2021 een voorziening voor levensfasebewust beleid gevormd. Wij achten deze voorziening toereikend.

Jubilea 65.000 (2020: 65.000 euro)
Uw inschattingen van de voorziening voor jubileumverplichtingen is toereikend. De schatting is gebaseerd door deze op persoonsniveau te berekenen waarbij rekening wordt gehouden met de werkelijke salarisgegevens en blijf kansen. Wij kunnen ons verenigen met het standpunt van het management.

2.3.2 VERSLAGGEVINGSONTWIKKELING RJ UITING MVA EN GROOT ONDERHOUD

In december 2021 heeft de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) een (ontwerp) uiting uitgebracht over materiële vaste activa en groot onderhoud. De RJ stelt voor verduidelijkingen aan te brengen met betrekking tot:

1. het onderscheiden van belangrijke bestanddelen van een actief en de verwerking van vervangingen daarvan, en;
2. het onderkennen van afzonderlijke bestanddelen van de vaste activa in combinatie met het vormen van een voorziening groot onderhoud.

Definities voor groot onderhoud en belangrijk bestanddeel
Het onderscheid tussen vervangingsinvesteringen en groot onderhoud is met de nieuwe definitiebepalingen verduidelijkt. Dit onderscheid is van belang omdat vervangings-investeringen dienen te worden geactiveerd en afgeschreven, terwijl groot onderhoud naar keuze mag worden verwerkt via een onderhoudsvoorziening of geactiveerd en afgeschreven over de economische levensduur.

Groot onderhoud kende tot op heden geen eenduidige definitie in de RJ. De definitie wordt nu: ‘Kosten voortvloeiend uit periodieke werkzaamheden na een langere gebruiksperiode om de huidige staat van een actief in stand te houden, en die niet als vervanging van belangrijke bestanddelen van het materieel vast actief zijn te onderscheiden en die niet kwalificeren als frequent voorkomende onderhoudskosten.’

Nieuw hierin is het element ‘belangrijk bestanddeel’. Deze wordt gedefinieerd als een onderdeel van een materieel vast actief waarvan de kostprijs belangrijk is in relatie tot het totale materieel vast actief.

Gevolgen van de (ontwerp) uiting
Deze definitiebepalingen hebben tot gevolg dat als een belangrijk bestanddeel wordt vervangen er sprake is van een vervangingsinvestering die dient te worden geactiveerd en afgeschreven over de economische levensduur. Vervangingsinvesteringen zijn derhalve géén kosten van groot onderhoud en kunnen daarom ook niet via de onderhoudsvoorziening worden verwerkt en/of opgebouwd.

Worden in de toekomst belangrijke bestanddelen vervangen, dan wordt het nieuwe bestanddeel geactiveerd en wordt de boekwaarde van het vervangen bestanddeel gedesinvesteerd, ook al waren de bestanddelen voorheen niet afzonderlijk onderkend als bestanddeel van het betreffende actief. Deze desinvestering zal met name van toepassing zijn op onderwijsinstellingen die hun groot onderhoud activeren en op onderwijsinstellingen die hun panden op de balans hebben staan.

Gevolgen groot voor organisaties die voor hun verslaggeving werken met een voorziening groot onderhoud
De hiervoor genoemde verduidelijkingen zijn met name van belang bij organisaties die kosten van groot onderhoud via een onderhoudsvoorziening verwerken. Veelal maakten deze organisaties tot op heden geen onderscheid in belangrijke bestanddelen van materiële vaste activa en/of geen onderscheid tussen vervangingsinvesteringen en groot onderhoud.

De RJ benadrukt hierbij dat in de praktijk allerlei tussenvormen kunnen voorkomen waarvoor nog steeds beoordeling door de organisatie nodig is of deze classificeren als groot onderhoud of als vervanging. Dit vraagt om een duidelijke toelichting in de jaarrekening waarbij een eenmaal gekozen tussenvorm bestendig moet worden gehanteerd.

Veel van de bestaande onderhoudsplanningen in het onderwijs bevatten elementen van vervangingsinvesteringen en belangrijke bestanddelen. Als gevolg daarvan kunnen deze nieuwe definitiebepalingen mogelijk grote gevolgen hebben voor de opbouw van de voorziening. Daar waar instellingen in de huidige situatie nog 'sparen' in de voorziening groot onderhoud voor vervangingen van belangrijke bestanddelen, zal in de nieuwe situatie dit niet meer zijn toegestaan. Het gevolg daarvan kan zijn, afhankelijk van tussenvormen, dat de omvang van de onderhoudsvoorziening als gevolg van deze RJ-uiting mogelijk gaat dalen waarbij toekomstige belangrijke vervangingsinvesteringen worden geactiveerd en afgeschreven. Daar staat tegenover dat de voorziening mogelijk gaat stijgen vanwege het eindigen van de overgangsregeling van de egalisatiemethode eind 2022. De overall impact op de onderwijssector is vooralsnog niet duidelijk en hangt af van de individuele situatie bij de onderwijsinstelling.

Aangepaste verwerkingswijze wordt beschouwd als stelselwijziging
De RJ uiting zal vanaf verslagjaar 2023 van toepassing zijn. Bij overgang naar de in deze RJ-uiting opgenomen verwerkingswijze, dient deze verwerkt te worden als een stelselwijziging. De RJ stelt voor dat de stelselwijziging niet alleen volledig met terugwerkende kracht (retrospectief), maar ook, administratief eenvoudiger, met terugwerkende kracht vanaf het voorgaand boekjaar of zelfs vanaf het huidig boekjaar mag worden verwerkt. Dat betekent dat het onderkennen van belangrijke bestanddelen en vervangingsinvesteringen niet met terugwerkende kracht toegepast hoeft plaats te vinden voor bestaande activa en in het verleden uitgevoerd groot onderhoud. Indien de verduidelijkingen van invloed zijn op de hoogte van de onderhoudsvoorziening (vrijval of dotatie), dan wordt deze aanpassing via het vermogen verwerkt in het jaar waarin de stelselwijziging wordt verwerkt.

2.3.3 G1 SUBSIDIES

In de G1 bijlage is de verantwoording voor de doorstroomprogramma's PO-VO, en inhaal en ondersteuningsprogramma's tijdvak 1 en tijdvak 4, en de capaciteitentesten 2021-2023 afgerond. Wij hebben vastgesteld dat de verantwoording voor inhaal en ondersteuningsprogramma's bij DUS-i is ingediend, waarin u aangeeft dat de subsidievereisten en doelstellingen zijn behaald. Wij hebben in overeenstemming met de gemaakte afspraken in het onderwijsaccountantsprotocol geen controle op de onderliggende registraties of naleving van de voorwaarden verricht. De subsidie wordt uiterlijk in juni 2022 vastgesteld. Wij hebben geen aanwijzingen dat de voorwaarden https://www.dus-i.nl/subsidies/inhaal--en-ondersteuningsprogrammas-onderwijs niet zijn nageleefd.

2.3.4 MATERIALITEIT EN CONTROLEVERSCHILLEN

De controle heeft onder andere tot doel om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat. De materialiteit is de maximale omvang aan afwijkingen die wij nog in de jaarrekening mogen accepteren. Informatie is materieel als het weglaten of onjuist weergeven daarvan invloed heeft op de economische beslissing die gebruikers op basis van die jaarrekening nemen.

Als een fout groter is dan deze omvang, dan zal een gebruiker andere beslissingen nemen op basis van de jaarrekening. Daarom moeten wij bij niet-gecorrigeerde afwijkingen boven de materialiteit een ander dan goedkeurend oordeel geven bij de jaarrekening. In het onderwijsaccountantsprotocol is voorgeschreven welke grenzen wij hierbij mogen hanteren. In het geval van specifieke omstandigheden zullen wij deze grenzen lager bijstellen. Voor deze jaarrekeningcontrole hebben wij de volgende materialiteit gehanteerd:

	Materialiteit (in euro's)	Grondslag
Getrouwheid	182.782	2% van de totale baten of 5% van het balanstotaal
Rechtmatigheid	269.677	3% van de totale publieke middelen
Rapportagetolerantie rechtmatigheid	8.989	0,1% van de totale publieke middelen

In dit overzicht hebben wij de door ons geconstateerde en door u ten opzichte van de eerste verse van het jaarverslag gecorrigeerde correcties opgenomen.

Beschrijving	Feitelijk of schatting	Jaarrekening post	Activa	Passiva	Resultaat	Vermogen
Voorziening Levensfase bewust te laag	Feitelijk	Voorziening en dotatie voorziening		11,5	11,5	(11,5)
Presentatie vooruitontvangen excursies	Feitelijk	Vooruitontvangen excursies Overlopende passiva		18,6 (18,6)		
SWV baten 2022	Feitelijk	Baten SWV overlopende passiva		9,6	(9,6)	(9,6)
Presentatie vrijval functiemix en prestatiebox	Feitelijk	Overige personele lasten Niet geoormerkte subsidiebaten			(119,8) 119,8	
Totaal Bedragen x 1.000 euro				**1,9**	**1,9**	**(1,9)**

Bedragen opgenomen tussen haakjes zijn negatief.

De accountant dient op basis van NV COS 450 de ongecorrigeerde verschillen te communiceren en hiervoor een bevestiging te vragen van de cliënt. In dit overzicht hebben wij de door ons geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen opgenomen.

De ongecorrigeerde afwijkingen boven de rapportagedrempel van 9.139 euro zijn niet van materieel belang, zowel afzonderlijk als in totaal, voor de jaarrekening als geheel. Het management heeft de resterende afwijking aan ons bevestigd.

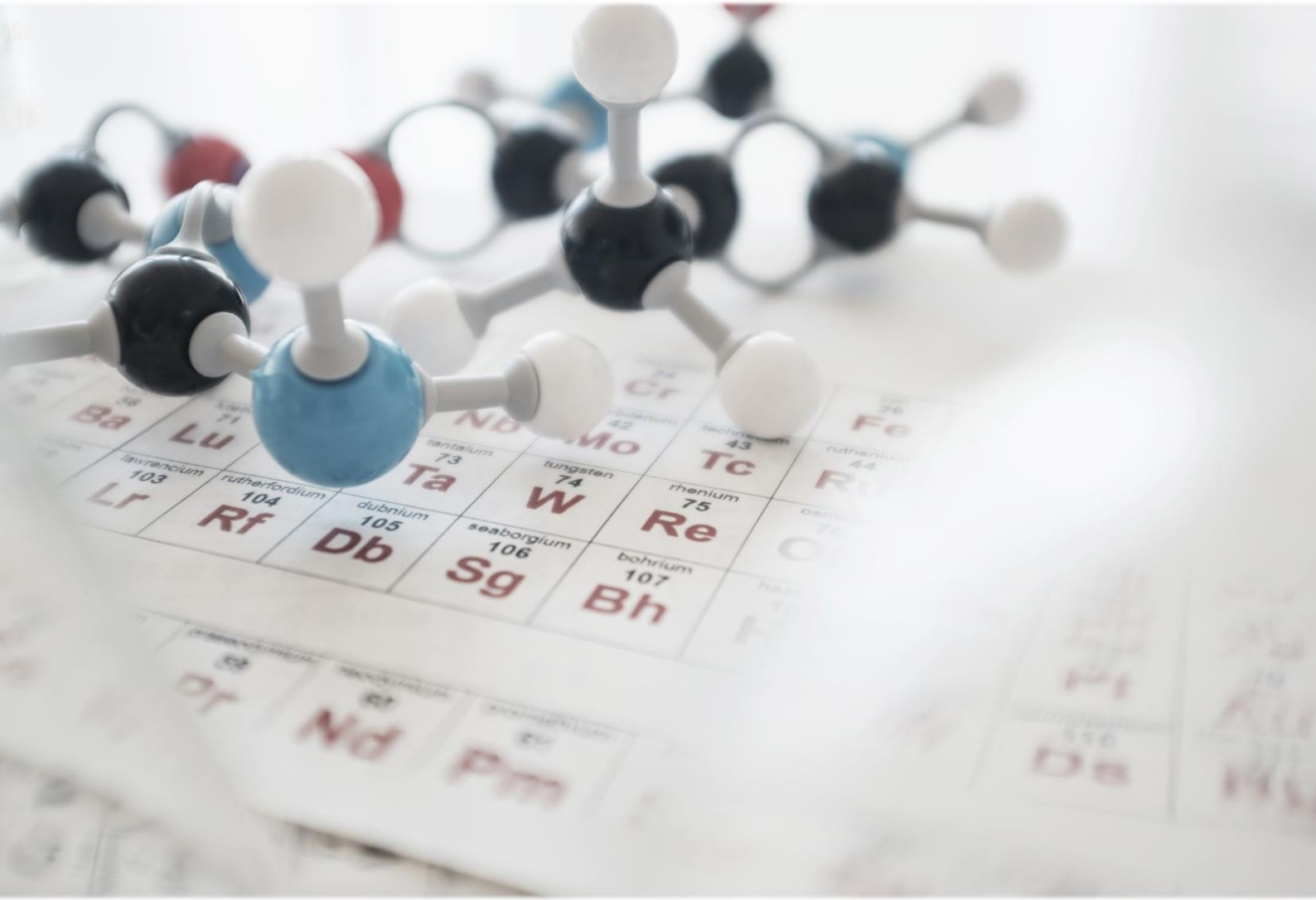
Beschrijving	Feitelijk of schatting	Jaarrekening post	Activa	Passiva	Resultaat	Vermogen
Dotatie onderhouds-voorziening te laag	Schatting	Dotatie onderhoudsvoorziening (huisvestingslasten) Voorziening onderhoud		31	(31)	(31)
Presentatie NWO subsidie	Feitelijk	Overige baten Overige overheidssubsidie			(31) 31	
Totaal Bedragen x 1.000 euro				31)	(31)	(31)

3. UITKOMSTEN CONTROLE RECHTMATIGHEID

In de volgende tabel geven wij een overzicht van de uitkomsten van de door ons uitgevoerde controles op het gebied van rechtmatigheid.

Rechtmatigheidsthema	Bevindingen/aanbevelingen	Status
Inrichting procedures voor naleving van het kader rechtmatigheid	Er zijn toereikende procedures ingericht.	✓
Afhandelingscorresponden tie voorgaande jaren	Met betrekking tot de jaarrekening 2020 zijn, met uitzondering van de VOG's, geen inhoudelijke opmerkingen gemaakt.	✓
Rechtmatige besteding geoormerkte rijkssubsidies en NWO-subsidies	Op grond van de subsidievoorwaarden hebben wij vastgesteld dat u de geoormerkte aanvullende subsidies met bestedingsverplichting en de NWO subsidie rechtmatig heeft besteed.	✓
Naleving Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW	Wij hebben vastgesteld dat uw stichting publieke middelen risicomijdend belegt en leent. Wij hebben tevens vastgesteld dat uw stichting de hoofdlijnen van de AO/IB voor het beleggen en lenen heeft vastgelegd in een treasurystatuut dat voldoet aan de Regeling.	✓
Naleving WNT	Wij hebben vastgesteld dat de bezoldiging van de voormalige bestuurder de norm met 3.544 euro bruto overschrijd. Deze onverschuldigde betaling is als vordering opgenomen in de jaarrekening 2022. De vordering is voor het moment van afgifte van de controleverklaring terug betaald, door de bestuurder. Hierdoor is er geen sprake van een onrechtmatige overschrijding. **Wij adviseren u om in december een proforma berekening voor de wnt-opgave te laten opstellen, zodat dergelijke overschrijdingen worden voorkomen.**	✓
Aanwezigheid verklaring omtrent gedrag (VOG)	Van de 20 gecontroleerde VOG's zijn er 3 niet tijdig ontvangen. Door een storing in de periode 15 oktober 2021 tot met 1 november 2021, is het aanvragen van VOG's tijdelijk niet mogelijk geweest. Overigens heeft de Inspectie van het Onderwijs in het inspectieoverleg van 26 november 2021 aangegeven dat de accountant ook over deze periode moet rapporteren, maar dat de inspectie geen aanvullende maatregelen zal opleggen.	✓
Naleving van de Europese aanbestedingswetgeving	Wij hebben geen opmerkingen over de naleving van de Europese aanbestedingswetgeving.	✓
Beleid voor de nationale aanbestedingswet	Wij hebben vastgesteld dat u een procedure heeft opgesteld voor nationale aanbestedingen, die voldoet aan de vereisten.	✓

Rechtmatigheidsthema	Bevindingen/aanbevelingen	Status
Conclusie	Als gevolg van de te late ontvangst van de verklaringen omtrent gedrag brengen wij een verslag van bevindingen uit.	

4. NALEVING WET- EN REGELGEVING

Wij hebben voldoende kennis van uw organisatie verkregen om een (fraude)risicoanalyse te maken over de naleving van wet- en regelgeving. Hiervoor hebben wij interviews gehouden met management en andere medewerkers, gebruik gemaakt van onze algemene kennis van wet- en regelgeving, data-analyse met betrekking tot significante risico's toegepast en de accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd.

Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aandacht besteed aan naleving van de volgende wet- en regelgeving:

- De verslaggevingsregels.
- Het wettelijk kader zoals beschreven in het onderwijsaccountantsprotocol.
- De WNT.

Wij hebben geen aanwijzingen voor overtreding van wet- en regelgeving binnen uw organisatie geconstateerd.

Wij wijzen u erop dat met de wijziging van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs van februari 2022 een wettelijke verplichting is ontstaan het jaarverslag openbaar te maken. De regeling gaat in met terugwerkende kracht waardoor u het jaarverslag 2021 al dient openbaar te maken. Openbaarmaking kan gebeuren door het plaatsen van uw jaarverslag op uw website. Door deze wijziging krijgt de onderwijsinspectie een juridische basis om toezicht hierop uit te oefenen. Het niet publiceren van het jaarverslag kan leiden tot boetes door de onderwijsinspectie aan de onderwijsinstelling.

Fraude

Het management heeft verder aangegeven niet bekend te zijn met (geruchten van) fraude.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en het naleven van wet- en regelgeving berust zowel bij het bestuur en de intern toezichthouder als bij het management. Onze controlewerkzaamheden zijn niet specifiek gericht op het ontdekken van mogelijke onregelmatigheden, waaronder fraude. Als wij hiernaar een specifiek onderzoek hadden ingesteld, hadden we mogelijk kennis verkregen over aanvullende zaken die wij zouden moeten rapporteren.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit de volgens Standaard 240 en 250 vereiste werkzaamheden, zoals het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management. Specifieke werkzaamheden zijn onder meer:

- Bespreking met het bestuur over het risico van fraude.
- Evaluatie van de impact van de door het management ingevoerde beheersmaatregelen ter beperking van geïdentificeerde fraude risico's.
- Beoordelen van schattingen op vooringenomenheid.
- Toetsen van handmatige journaalposten en overige aanpassingen, met ondersteuning van data-analyse.
- Het evalueren van significant ongebruikelijke transacties.

Wij hebben op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden geen aanwijzingen voor gevallen van materiële fraude.

Frauderesponsplan en frauderisicobeheersing

De Werkgroep Fraude van de NBA (Nederlandse Beroepsorganisaties voor Accountants) heeft begin maart 2022 twee brochures uitgebracht. De eerste brochure bevat handvaten voor toezichthouders en bestuurders voor het opstellen van een frauderesponsplan en de tweede brochure geeft elf aanbevelingen voor bestuurders en toezichthouders ten aanzien van frauderisicobeheersing. Deze aanbevelingen kunt u gebruiken om verdere invulling te geven aan risicobeheersing, preventie en detectie van fraude en corruptie binnen uw instelling.

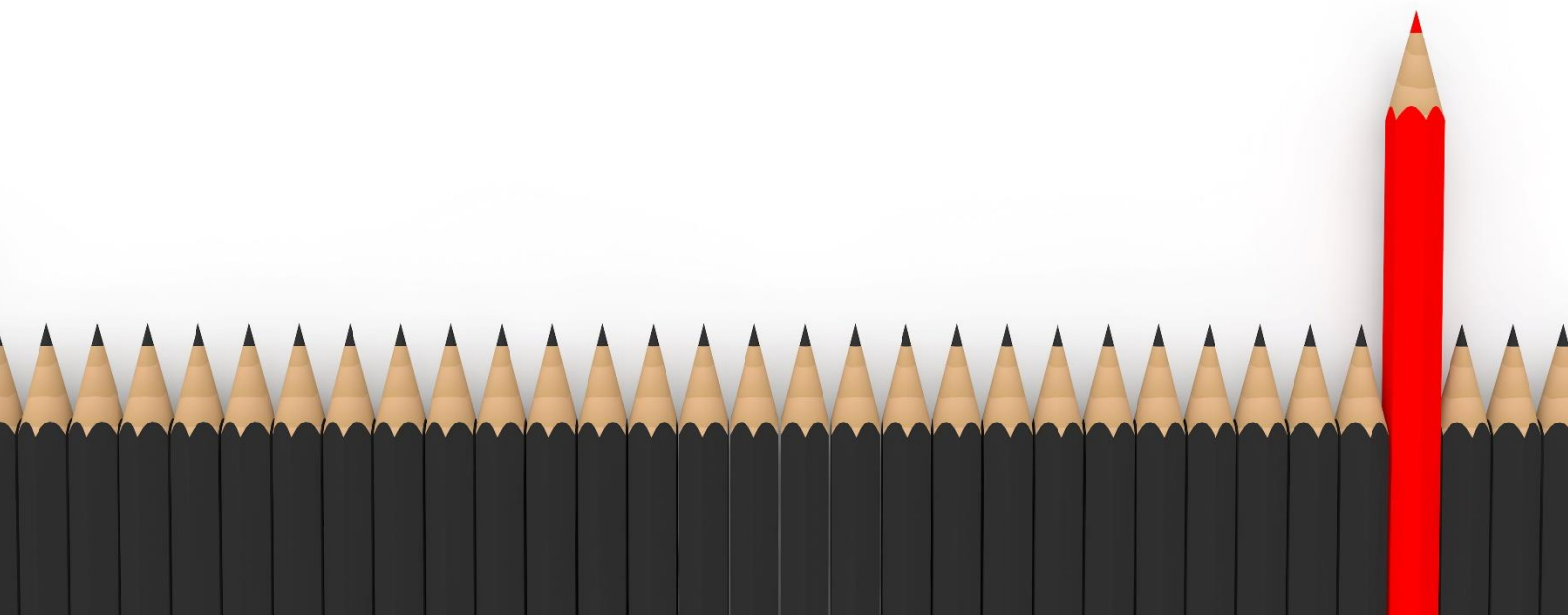
5. ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE EN INTERNE BEHEERSING

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij gekeken naar uw administratieve organisatie en de interne beheersing, voor zover dit van belang is voor de controle op de jaarrekening. Op grond van onze werkzaamheden hebben wij geen relevante tekortkomingen geconstateerd die rechtstreeks invloed hebben op de strekking van onze controleverklaring.

Status	Aandachtsgebieden	Conclusie en aanbeveling
	Personeelsproces	Het personeelsproces voldoet aan de te stellen eisen. Wij hebben in 2021 geconstateerd dat voor twee medewerkers bij aanpassing van de aanstelling alsnog een verklaring omtrent gedrag is aangeleverd ná de datum van indiensttreding.
	Planning en control cyclus	Het proces administratie en verslaglegging voldoet aan de te stellen eisen. De informatiewaarde van GGH is met name gericht op financiële informatie en niet zozeer op niet-financiële informatie. Wij adviseren u om in de rapportages ook rekening te houden met niet-financiële risico's. Ook adviseren wij u om in overweging te nemen de control functie in de organisatie te positioneren.
	Inkoop en betalingsproces	Het proces inkoop en betalingsproces voldoet aan de te stellen eisen. Wel vragen wij uw aandacht voor het tijdig intrekken van procuraties, wanneer medewerkers uw organisatie verlaten. De rector heeft zowel zelfstandige betalingsbevoegdheid als rechten tot het aanpassen van de crediteurenstamgegevens. Ons advies is om de rechten in de crediteurenstamgegevens in te trekken. Dit zorgt namelijk voor een risico op onrechtmatige uitstroom van middelen. Ook adviseren wij u om de controlewerkzaamheden in het inkoopproces expliciet vast te leggen in het handboek AO/IB.
	Rechtmatigheid	Het beleid inzake Europese en nationale aanbesteding voldoet aan de te stellen.
	Automatisering	Wij adviseren u om maandelijks te beoordelen of de rechtenstructuur nog in lijn ligt met de gewenste inrichting van autorisaties in Asperion.

De opvolging van deze aandachtspunten wordt bij onze volgende interim-controle beoordeeld en wanneer hiervoor aanleiding is, rapporteren wij hierover.

Statuslegenda	
	De maatregelen voldoen aan de te stellen eisen om de beheersingsdoelstellingen met een redelijke mate van zekerheid te waarborgen.
	De maatregelen voldoen gedeeltelijk, maar de risico's die ermee samenhangen, vormen geen directe bedreiging voor de bedrijfsprocessen.
	De maatregelen voldoen niet. De risico's die hiermee samenhangen, kunnen een bedreiging (gaan) vormen voor de bedrijfsprocessen.

6. BESTEDE UREN EN BUDGET

De volgende honoraria excl. btw zijn besteed door Flynth.

	2021 besteed	2021 budget	2020 werkelijk
Controle jaarrekening incl. bekostiging	33.450	22.135	24.235
Verslag van bevindingen inzake VOG's		750	
Fiscale adviezen			
Overige assurance diensten **			
Totaal honorarium	**33.450**	**22.885**	**24.235**

BIJLAGE 1: FORMELE ASPECTEN VAN DE CONTROLE

1. DE CONTROLEOPDRACHT

Wij hebben de jaarrekeningcontrole uitgevoerd om een oordeel te geven of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

In de controleopdracht is ook begrepen dat wij het door het management opgestelde bestuursverslag beoordelen. Wij hebben beoordeeld:

- of het bestuursverslag alle verplichte elementen bevat (aanwezigheidstoets);
- of het bestuursverslag verenigbaar is met de jaarrekening (consistentietoets);
- of het bestuursverslag, in het licht van de tijdens onze controle verkregen kennis en begrip van uw organisatie en haar omgeving, geen materiële onjuistheden bevat.

1.1 GEAUTOMATISEERDE GEGEVENSVERWERKING

Op grond van artikel 2:393 lid 4 van het Burgerlijk Wetboek rapporteren wij onze bevindingen over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Hiervoor hebben wij in het kader van de jaarrekeningcontrole de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking beoordeeld. Voor specifieke bevindingen verwijzen wij naar hoofdstuk 5. Wij zijn van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen voor de door ons onderzochte systemen.

1.2 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

In de jaarrekening is geen toelichting opgenomen voor gebeurtenissen na balansdatum. Wij hebben geen kennis van gebeurtenissen na balansdatum die toegelicht zouden moeten worden.

2. CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

In het bestuursverslag dient u inzicht te geven in het voorgenomen beleid in de jaren volgend op het verslagjaar en de verwachte gevolgen daarvan voor uw financiële positie. Dit wordt vastgelegd in de continuïteitsparagraaf, waarbij een aantal verplichte elementen moeten worden opgenomen die zijn voorgeschreven in de RJO. De accountant toetst deze elementen. Ook dient de accountant te toetsen of de meerjarenbegroting in de continuïteitsparagraaf is ontleend aan uw planning- en controlcyclus. Tot slot stellen wij vast dat de meerjarenbegroting is goedgekeurd door het toezichthoudend orgaan. Bij afwijkingen melden wij dit in een verslag van bevindingen aan OCW.

Wij hebben vastgesteld dat de continuïteitsparagraaf in het bestuursverslag voldoet aan de bovengenoemde vereisten.

CONTINUÏTEITSVERONDERSTELLINGEN

Als onderdeel van onze werkzaamheden maken wij een inschatting over de continuïteit van de instelling (gedurende maximaal 12 maanden na afgifte van de onze controleverklaring).

Wij hebben bij de controle van de jaarrekening geen omstandigheden of gebeurtenissen geïdentificeerd die leiden tot een materiële onzekerheid over de continuïteitsveronderstelling. Naar onze mening zijn op grond van de huidige financiële- en vermogenspositie de door het management gehanteerde financiële verwachtingen aanvaardbaar.

3. ONZE ONAFHANKELIJKHEID

De onafhankelijkheid van de leden van het controleteam hebben wij gedurende de controleopdracht gewaarborgd.

Onze voorschriften over de onafhankelijkheid zijn door de Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants (www.nba.nl) opgenomen in de "Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten"(ViO). Ze vormen een belangrijk onderdeel van het normenkader waaraan een accountant moet voldoen.

Als wij bedreigingen voor onze onafhankelijkheid onderkennen, kunnen wij de controleopdracht alleen accepteren als wij toereikende waarborgen treffen tegen deze bedreigingen. Een bedreiging kan bijvoorbeeld voortkomen uit een samenloop van verschillende diensten die Flynth aan u verleent.

Op grond van de door ons getroffen maatregelen en de communicatie hierover is onze onafhankelijkheid voldoende gewaarborgd.

4. FINANCIËLE RECHTMATIGHEID

In onze controleverklaring geven wij ook een oordeel over de financiële rechtmatigheid van verantwoorde baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening. Het ministerie van OCW en de Inspectie van het Onderwijs stellen jaarlijks een onderwijsaccountantsprotocol op. Hierin worden eisen gesteld aan de reikwijdte en diepgang van de accountantscontrole, onder andere op het gebied van financiële rechtmatigheid.

In het onderwijsaccountantsprotocol is ook een rapportagetolerantie opgenomen. De rapportagetolerantie geeft aan vanaf welke omvang fouten gemeld moeten worden aan OCW in een verslag van bevindingen. Voor alle in het onderwijsaccountantsprotocol genoemde onderwerpen geldt een standaard rapportagetolerantie van 0,1% van de rijksbijdragen, zoals in de vorige paragraaf is beschreven.

Voor een aantal onderwerpen gelden in overeenstemming met het onderwijsaccountantsprotocol specifieke controletoleranties (CT) en rapportagetoleranties (RT). Dit betreffen de volgende onderwerpen:

1.	Naleving van het Kader Financiële Rechtmatigheid
	In de bijlage bij het onderwijsaccountantsprotocol is een kader met wet- en regelgeving over de financiële rechtmatigheid opgenomen. In dit kader staat de wet- en regelgeving uiteengezet, die wij als accountant moeten toetsen (het toetsingskader).
2.	Afhandelingscorrespondentie voorgaande jaren
	Jaarlijks ontvangt u van de Inspectie van het Onderwijs afhandelingscorrespondentie van de jaarrekening van voorgaand jaar. In deze brief staan aanwijzingen en/of correcties die dienen te worden opgevolgd door een instelling. Wij dienen vast te stellen dat deze aanwijzingen zijn verwerkt en/of de correcties zijn opgevolgd. Indien deze niet zijn opgevolgd of verwerkt, dan nemen wij dit op in een verslag van bevindingen.
3.	Geoormerkte rijkssubsidies
	Alle aanvullende subsidies van OCW zijn in de jaarrekening verantwoord en verder gespecificeerd in model G. Hierbij is een onderscheid gemaakt in G1 en G2 subsidies. Voor G1 subsidies geldt dat deze apart dienen te worden toegelicht, maar dat er geen oormerk voor de besteding geldt. Daardoor is er ook geen sprake van een terugbetalingsverplichting. Subsidies met een oormerk worden verantwoord in rubriek G2. Voor deze subsidies geldt een specifieke controletolerantie. Wij dienen door aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden vast te stellen dat de subsidie conform de geldende subsidievoorwaarden is besteed. Bij het onderwijsaccountantsprotocol wordt jaarlijks een overzicht wet- en regelgeving gepubliceerd. In dit overzicht is opgenomen welke subsidies minimaal in model G verantwoord dienen te worden. Dit overzicht is echter niet limitatief, de geldende subsidieregelingen zijn leidend.
4.	Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW
	De ‘Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016’ stelt eisen met betrekking tot het risicomijdend beleggen en lenen en stelt bovendien eisen aan de administratieve organisatie en interne beheersing van uw treasurybeheer.

5.	De opgave van de topinkomens
	De Wet Normering Topinkomens (WNT) legt beperkingen op aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. Voor onderwijsinstellingen gelden sectorale bezoldigingsmaxima. Een nadere beschrijving van ontwikkelingen op het gebied van de WNT is opgenomen in bijlage 2. In het kader van de controle 2021 maken wij gebruik van het door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties opgestelde Controleprotocol WNT 2021. De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het bepalen van het toepasselijke bezoldigingsmaximum (de bezoldigingsklassen). In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.
6.	Verklaringen omtrent gedrag
	Op grond van het onderwijsaccountantsprotocol hebben wij vastgesteld of voor alle personeelsleden, waarvoor dit wettelijk vereist is, een verklaring omtrent het gedrag (VOG) aanwezig is én of deze tijdig is ontvangen. Indien een VOG niet aanwezig is of niet tijdig is ontvangen, brengen wij een verslag van bevindingen uit.
7.	Naleving van de Europese aanbestedingswetgeving
	De Europese aanbestedingswetgeving maakt onderdeel uit van het rechtmatigheidskader. Voor het boekjaar 2021 geldt voor diensten en leveringen een drempel van 214.000 euro (exclusief omzetbelasting) en voor werken geldt een drempel van 5.350.000 euro (exclusief omzetbelasting).
8.	Beleid voor de nationale aanbestedingswet
	Wij dienen vast te stellen dat de AO/IB rondom de nationale aanbestedingen zijn vastgelegd in een procedure (het inkoopbeleid of het aanbestedingsbeleid). Indien er geen procedure is, dan melden wij dit aan het toezichthoudend orgaan van de instelling.

5. KENGETALLEN

Solvabiliteit
De solvabiliteit is de mate waarin een onderwijsinstelling kan voldoen aan haar financiële verplichtingen aan de verschaffers van vreemd vermogen in geval van liquidatie.
Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen is het vermogen om ook bij onverwachte tegenvallers de activiteiten te kunnen voortzetten. OCW heeft hiervoor signaleringsgrenzen ontwikkeld om de financiële positie te duiden. Als het kengetal van een onderwijsinstelling onder deze signaleringsgrens ligt is de financiële situatie zorgelijk.
Liquiditeit
De liquiditeitspositie geeft inzicht in de mate waarin een onderwijsinstelling aan haar korte termijn betalingen kan voldoen.
Huisvestingsratio
De verhouding van de lasten voor huisvesting ten opzichte van de totale lasten.
Personele lasten / totale lasten
De verhouding tussen de personele lasten en de totale lasten.
Rentabiliteit
De verhouding tussen het totale resultaat en de totale baten.
Normatieve publiek eigen vermogen
(0,5 × aanschafwaarde gebouwen × 1,27) + boekwaarde resterende materiële vaste activa + (omvangafhankelijke rekenfactor × totale baten)

BIJLAGE 2: ACTUALITEITEN DIE UW AANDACHT VERDIENEN

ALGEMENE ONDERWIJSONTWIKKELINGEN

INLEIDING

Deze bijlage bevat een selectie van onderwerpen waaronder algemene onderwijsontwikkelingen, verslaggevingsitems, ontwikkelingen met betrekking tot WNT, UBO-register, integrated reporting, fiscale actualiteiten, personele zaken en subsidies. Het doel van deze bijlage is u te informeren over deze actualiteiten. Ons uitgangspunt bij het schrijven van deze bijlage is de hele onderwijssector als achtergrond. Daarom zal mogelijk niet elk onderwerp voor u even relevant zijn. Wel verwachten wij dat er zeker genoeg items zijn die voor u interessant zijn om kennis van te nemen!

SIGNALERING BOVENMATIGE RESERVES

De kamerbrief financiële positie van het onderwijs 2020 laat weliswaar een lichte afname van de reserves zien en een afname van het aantal besturen met een bovenmatig vermogen van 883 naar 759 in 2020. Het volgens de inspectie totaal (mogelijk) bovenmatig eigen vermogen ultimo 2020 is nog 1,14 miljard euro. Om te bepalen hoeveel eigen vermogen een onderwijsinstelling nodig heeft voor een gezonde bedrijfsvoering, en wanneer het te veel is, hanteert de Inspectie van het Onderwijs vanaf 2020 de signaleringswaarde voor ‘het normatieve publieke eigen vermogen’.

De signaleringswaarde is vormgegeven middels een formule die het normatieve publieke eigen vermogen per bestuur berekend. De uitkomst van de formule hebben wij opgenomen in ons accountantsverslag en de berekeningswijze in bijlage I onder hoofdstuk 5 “kengetallen”. Indien uw publieke eigen vermogen in de jaarrekening hoger is dan de signaleringswaarde, dan is er mogelijk sprake van een bovenmatig publiek eigen vermogen. Belangrijk hierin is dat de Inspectie benadrukt dat het normatieve publieke vermogen geen harde norm is, maar een startpunt voor gesprek. Daar waar besturen een goede reden hebben om tijdelijk meer vermogen aan te houden, zal de Inspectie kijken naar of en hoe dit wordt besteed als onderdeel van de doelmatigheid. Mocht een goede reden ontbreken, dan zal het bestuur aan de Inspectie moeten communiceren hoe het vermogen afgebouwd gaat worden, zodat de Inspectie dit kan monitoren.

De onderbouwing van de reserves is een vast onderdeel van de verantwoording door besturen. In het bestuursverslag neemt u, in geval van bovenmatige reserves, een toelichting op hoe en wanneer het bestuur deze reserves zal gaan inzetten. Vanaf 2024 krijgt de Inspectie de mogelijkheid om te handhaven als een bestuur zijn reserves over verslagjaar 2023 niet goed kan verantwoorden. De wettelijke kaders hiervoor moeten nog worden uitgewerkt. De Inspectie van het Onderwijs heeft een rekenhulp ontwikkeld om te bepalen is wat de signaleringswaarde is.

https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/toezicht-op-financieel-beheer/toezicht-op-publiek-eigen-vermogen/rekenhulp-signaleringswaarde

Onze visie op de signaleringswaarde:

- Er is nu één kengetal voor de gehele sector met het risico dat dit kengetal niet altijd passend is voor een individuele instelling. Hier dient aandacht voor te zijn vanuit de Inspectie.
- De signaleringswaarde zou het startpunt van een gesprek met de Inspectie moeten zijn en niet het eindpunt.
- Lumpsum systematiek moet prevaleren, het mag niet leiden tot terugvordering via een simpel rekenmodel.
- De signaleringswaarde kan pas goed werken als de onvoorspelbaarheid en complexiteit van de overheidsbekostiging wordt beperkt.

Wij adviseren u om de ontwikkeling van uw publiek vermogen als gevolg van uw strategische doelen, maatschappelijke context en risico’s in financiële zin te kwantificeren. Handvatten hiervoor zijn uw beleidsrijks meerjarenbegroting en kwantificering van de gevolgen van risico’s in een risicoscan noodzakelijk buffer vermogen.

NIEUWE KENGETALLEN ONDERWIJS

De Inspectie van het Onderwijs heeft een nieuwe set kengetallen voor risico indicatoren ter detectie van het risico voor financiële continuïteit gepubliceerd. De signaleringswaarde bij liquiditeit is afhankelijk van de omvang van een schoolbestuur. De signaleringswaarde is komen te vervallen bij de kengetallen rentabiliteit, weerstandsvermogen en huisvestingsratio.

De aangepaste set kengetallen hanteert de Inspectie voor de beoordeling van de jaarverslagen 2020 van besturen en onderwijsinstellingen en vervangt de eerdere set kengetallen. De eerdere set kengetallen, zoals rentabiliteit (resultaat/ baten), huisvestingsratio en weerstandsvermogen blijven wel onderdeel uit maken van de analyses die de Inspectie uitvoert, maar blijken aldus de Inspectie een minder voorspellende waarde te hebben. Wel staat het bestuur vrij om evenals voorgaande jaren in het bestuursverslag om ook over deze kengetallen te rapporteren.

Liquiditeit	Klein: minder dan 1,5 Middel: minder dan 1,0 Groot: minder dan 0,75
Solvabiliteit 2	< 0,3
Absolute omvang liquide middelen	Funderend onderwijs: € 100.000 MBO en HO: € 2 miljoen

Toelichting klein, middel en groot bij liquiditeit:

Klein: besturen met totale baten minder dan € 3 miljoen
Middel: totale baten tussen € 3 en € 12 miljoen
Groot: totale baten meer dan € 12 miljoen

NATIONAAL PROGRAMMA ONDERWIJS (PO/VO)

Aanvullende NPO-middelen worden toegekend als lumpsum-bedragen. Hierdoor moeten de middelen volledig als baten worden verantwoord in het jaar waarin ze worden toegekend. Voor het VO betekent dit dat het hele bedrag dat in november 2021 wordt uitbetaald als baten in 2021 moet worden verantwoord. Het is niet toegestaan het niet uitgegeven deel van deze baten als nog te besteden subsidie op de balans op te nemen.

De verantwoording van de besteding van de NPO-middelen is aangemerkt als maatschappelijk thema. Dit betekent dat u in het bestuursverslag specifiek verantwoording hierover moet afleggen. De verantwoording dient aan een aantal voorwaarden te voldoen. Ook dient via XBRL per brinnummer aangegeven te worden voor welke categorieën interventies uit de menukaart de middelen zijn ingezet. Het XBRL portaal zal hiervoor worden uitgebreid ten behoeve van de NPO-verantwoording.

Om intern de besteding van de middelen te volgen, heeft het bestuur de mogelijkheid om van een bestemmingsreserve te vormen. Het niet bestede deel van de NPO-gelden en/of de omvang van de NPO-investeringen in vaste activa kunnen in deze bestemmingsreserve worden opgenomen. Bestedingen en afschrijvingskosten die in de toekomst nog worden gedaan worden dan via de resultaatverdeling ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht. Op deze manier blijft inzichtelijk welk deel van de gelden nog besteed kunnen worden. Daarnaast kan het ook behulpzaam zijn om te laten zien op welke manier de omvang van het eigen vermogen tot stand is gekomen.

Omdat de NPO-middelen ineens zijn toegekend aan de onderwijsinstellingen, is de verwachting dat deze middelen vaak niet in hetzelfde boekjaar worden besteed als ze worden ontvangen. Hierdoor zullen ook in 2021 soms fors hogere exploitatieoverschotten ontstaan dan was begroot. Vanwege de politieke aandacht voor vermogensvorming in het onderwijs is het verstandig om inzicht te geven in het ontstaan van deze vermogens.

VORDERING OP OCW PO

Door de vereenvoudiging van de bekostiging in het primair onderwijs gaat de personele bekostiging per 1 januari 2023 van schooljaarbekostiging naar kalenderjaarbekostiging.

In de huidige schooljaarbekostiging krijgt een schoolbestuur in de periode aug – dec minder dan 5/12 deel van de totale bekostiging uitgekeerd. Dit wordt vervolgens in de periode jan – juli gecompenseerd. Als gevolg van het verschil in dit betaalritme heeft elk schoolbestuur in het PO ultimo boekjaar een vordering op OCW op de balans staan. Door de genoemde overgang zal het inhaaleffect in de eerste 7 maanden van 2023 niet meer plaatsvinden. Als gevolg hiervan is er geen grondslag meer om de vordering op te nemen in de eindbalans 2022. De vordering zal daarom in 2022 afgebouwd moeten worden naar nihil. Een eerdere afbouw in 2021 is overigens niet toegestaan. Deze aanpassing leidt daardoor tot een lagere vermogenspositie bij schoolbesturen. Wanneer besturen hierdoor onder de signaleringswaarden voor continuïteit komen, dan heeft OCW de Inspectie verzocht daar coulant mee om te gaan.

De Inspectie heeft aangegeven dat besturen niet in het continuïteitstoezicht zullen worden betrokken indien in het jaarverslag 2022 (en de komende drie jaren) een of meerdere kengetallen onder de signaleringswaarde liggen als gevolg van slechts het vervallen van de ‘vordering OCW’. In die gevallen zal er dus ook geen sprake zijn van gesprekken met het bestuur of een eventueel herstel- of verbetertraject.

VERWERKING SUBSIDIES VIA PENVOERDER

Er is steeds vaker sprake van toekenning van subsidies aan samenwerkende onderwijsinstellingen, waarbij gebruik wordt gemaakt van een penvoerder. Het ministerie beschouwt de penvoerder als de instelling die integraal verantwoordelijk is voor de uitvoering en de rechtmatige besteding van de subsidie. Een instelling die subsidie via de penvoerder ontvangt, verantwoordt de subsidie niet in model G.

Inkomsten uit een subsidie die dienen ter dekking van eigen bestedingen van de penvoerder worden door de penvoerder in de eigen staat van baten en lasten verwerkt. Subsidiebedragen die aan andere instellingen worden overgedragen, worden niet in de staat van baten en lasten van de penvoerder verwerkt. Deze verlopen alleen via de balans van de penvoerder. Wel wordt de verantwoording van de totale subsidie en alle bestedingen in Model G van de penvoerder opgenomen.

VERANTWOORDELIJKHEIDSVERDELING HUISVESTING

De verantwoordelijkheid voor de onderwijshuisvesting is verdeeld tussen gemeente en schoolbestuur. De wetgever heeft de verdeling van verantwoordelijkheden beschreven. Nieuwbouw en uitbreiding doet de gemeente. Onderhoud en exploitatie is voor het schoolbestuur Tussentijdse kwaliteitsverbetering en renovatie wordt aan het overleg tussen gemeente en schoolbestuur gelaten. Om dit te verduidelijken is de handreiking verantwoordelijkheid huisvesting gemeente en scholen (WPO en WEC) geplaatst, waarin wetgevingen en casussen ter verduidelijking zijn opgenomen zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/11/23/verantwoordelijkheidsverdeling-huisvesting-scholen

In de verdeling van de verantwoordelijkheid zijn ook begrippen die voor interpretatievraagstukken zullen zorgen, waarbij nadere invulling van de begrippen aan interpretatie onderhevig kan zijn.

Indien er onduidelijkheid resteert dan kan de casus worden voorgelegd voor vragen over de uitleg van wet- en regelgeving (ico@duo.nl).

ONDERWIJSVASTGOED

Onderwijshuisvesting staat voor grote uitdagingen de komende jaren. De meer dan 8000 onderwijs locaties in Nederland moeten voldoen aan steeds hogere kwaliteitseisen zoals CO2-reductie van 49% in 2030 en een verbeterd binnen klimaat. Wij verwijzen u graag naar het rapport van het Economisch Instituut voor de bouw gepubliceerd in april 2020, waarin de uitdagingen middels praktijkvoorbeelden worden behandeld.

In het kader van het klimaatakkoord heeft de VNG samen met de PO-Raad en de VO-raad een routekaart opgesteld. Deze routekaart is de onderlegger voor een structurele aanpak van de kwaliteit en energieprestaties in de onderwijshuisvesting.

Er komt een wettelijke verplichting voor gemeenten om samen met schoolbesturen in het PO en VO een toekomstbestendig Integraal Huisvestingsplan Onderwijs op te stellen. In de startnotitie van Ruimte OK https://www.scholenopkoersnaar2030.nl/sites/default/files/2020-10/Ruimte-OK_huisvestingsplan_onderwijs_0.pdf zijn handvaten opgenomen om gezamenlijk tot een toekomstbestendige onderwijsvoorziening te komen.

Vanuit Flynth zien wij dit als een extra reden voor besturen om een integraal huisvestingsplan op te stellen en zo inzicht te verwerven in de eigen uitdagingen voor het vastgoed.

GOVERNANCE CODES ONDERWIJS

Afhankelijk van de onderwijssector waar een instellingen onder valt en de lidmaatschappen van de individuele schoolbesturen, zoals VTOI-NVTK zijn codes voor goed bestuur van toepassing voor het bestuur en het intern toezicht. In de codes zijn onder andere verplichtende bepalingen opgenomen die volgens het pas toe of leg uit principe moeten worden gevolgd.

Voor het primair onderwijs is de code goed bestuur herzien en per 1 januari 2021 van toepassing https://www.poraad.nl/system/files/code_goed_bestuur_0.pdf. De code is opgebouwd uit vier principes:

- Het bestuur zorgt voor goed onderwijs aan alle kinderen.
- Het bestuur werkt voortdurend in verbinding met de maatschappelijke context.
- Het bestuur werkt actief aan de professionaliteit van de organisatie en van zichzelf.
- Het bestuur werkt integer en transparant.

Nieuw is de verplichtende bepaling voor publicatie van de klokkenluidersregeling en integriteitscode.

Voor het Voortgezet onderwijs is de code goed bestuur VO 2019 van toepassing https://www.vo-raad.nl/system/downloads/attachments/000/000/003/original/Code_Goed_Onderwijsbestuur_VO_2019_0701.pdf?1561974995.

De besturen van de PO-Raad en de VO-raad hebben uitgesproken dat ze streven naar één gezamenlijke governance code voor het funderend onderwijs.

Wat al terug te zien is in de uniformiteit van de in de code opgenomen verplichtende bepalingen.

1. Het bestuur publiceert:
   a. het jaarverslag, conform de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs;
   b. de statuten;
   c. het bestuursreglement;
   d. de samenstelling, nevenfuncties (zowel bezoldigd als onbezoldigd) en honorering van bestuursleden en intern toezichthouders;
   e. het rooster van af- en aantreden van de intern toezichthouders conform de maximale termijn van 4 jaar en de maximale totale zittingsduur van 8 jaar;
   f. de klachtenregeling;
   g. de klokkenluidersregeling;
   h. de integriteitscode.
2. Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de wijze waarop de evaluatie van het bestuur door het intern toezicht heeft plaatsgevonden.
3. PO: Een lid van het schoolbestuur kan niet tegelijkertijd de functie van intern toezichthouder vervullen bij een andere onderwijsorganisatie in dezelfde sector. Een lid van het schoolbestuur kan ook niet tegelijkertijd de functie van toezichthouder vervullen bij een organisatie in een aanpalende onderwijssector in hetzelfde voedingsgebied.

   VO: Een bestuurder in het voortgezet onderwijs kan niet tegelijkertijd de functie van intern toezichthouder vervullen bij een onderwijsorganisatie binnen de onderwijssector VO, niet zijnde een samenwerkingsverband voor passend onderwijs.
4. Een (oud-)toezichthouder kan niet binnen vier jaar na aftreden benoemd worden tot (dagelijks) bestuurder bij dezelfde onderwijsorganisatie als waar hij toezichthouder is of is geweest.

De MBO Raad heeft maart 2021 de code goed bestuur mbo 2020 gepubliceerd. https://www.mboraad.nl/sites/default/files/documents/mbo_raad_code_goed_bestuur.pdf

Deze code is vastgesteld door alle colleges van bestuur van de mbo-scholen en de raden van toezicht ondersteunen de afspraken die erin zijn gemaakt. De code is waarde gedreven en geeft richting en houvast aan de belangenafwegingen die een college van bestuur van een mbo-school maakt om positie te bepalen en keuzes te maken bij het realiseren van de publieke taak.

FINANCIËLE STAAT VAN HET ONDERWIJS

In de kamerbrief van 4 november 2021 is de kamer geïnformeerd door het ministerie van OCW over de financiële positie van het onderwijs ultimo 2020. De conclusie van het ministerie is dat het onderwijs er financieel goed voor staat. De totale liquiditeit en solvabiliteit namen iets af in 2020, maar dat de reserves (publiek eigen vermogen) bij veel onderwijsbesturen nog hoog zijn. Wij zien dat er steeds meer aandacht komt voor vorming van (bovenmatige) reserves. In 2019 concludeerde de Inspectie dat besturen en raden van toezicht voorzichtig waren bij het maken van structurele keuzes. In 2020 toonde de Financiële Staat van het Onderwijs dat onderwijsbesturen net als in voorgaande jaren gemiddeld ruim voldoende reserves hadden. De reserves in 2021 zijn mede vanwege de inzet van convenantsmiddelen in de sectoren po, po en het swv afgenomen. In de sector mbo, hbo en wo namen de reserves, in tegenstelling tot de begrote resultaten over 2021, toe. Ook wijzen de ministers op de onvoorspelbaarheid vanwege de coronacrisis en pleit voor een behoud van gezonde financiële situatie van het onderwijsveld. Anderzijds pleiten zij voor een afbouw van de onnodig hoge reserves.

Wij adviseren u het proces van lerend verantwoorden en beleidsrijk begroten te vergroten door periodieke evaluatie en meetmomenten van uw strategische doelen en resultaten en uitgaven op te stellen. Door ook de omgeving bij de besluitvorming te betrekken wordt de daadkracht voor doelrealisatie vergroot. Met inzicht en goede communicatie als basis voor een transparante verantwoording ontstaat er zicht in de doelmatigheid van bestedingen.

Financiële positie onderwijs

In het primair onderwijs is sprake van 50 mln. lager negatief resultaat over 2020 dan was begroot (realisatie 205,3 mln. negatief begroot 155 mln. negatief). Het negatieve resultaat is de 150 mln. die in 2019 is gekregen voor convenant aanpak lerarentekort, waardoor het resultaat over 2019 hoog uitviel. Ook is de eenmalige uitkering 170 mln. op basis van de nieuwe cao in februari 2020 uitgekeerd. In 2020 zijn er 6 besturen in het PO die onder verscherpt toezicht staan. In het voortgezet onderwijs is het resultaat 45 mln. hoger dan was verwacht. (realisatie 16,4 mln. negatief begroot 61,4 mln. negatief). Het aantal besturen onder verscherpt toezicht in VO is toegenomen ten opzichte van 2019 naar 12 (2019: 5) besturen.

De financiële positie in het mbo is over het algemeen financieel gezond. De studentaantallen zijn afgenomen en de krimp zet naar verwachting ook komende jaren door, maar er zijn ook verschillen per regio en er zijn ook nog scholen met groei. De verhouding BOL 75% en BBL is 25%. De financiële positie in het HBO is solide. De invloed van de corona crisis is vooral merkbaar in de lagere baten voor werk in opdracht van derden en overige baten.

VERSLAGGEVINGSONTWIKKELINGEN

VERWERKING KOSTEN VOOR GROOT ONDERHOUD

Met ingang van 1 januari 2020 is Richtlijn 212 'Materiële vaste activa; de verwerking van de kosten van groot onderhoud' aangepast. Hierdoor is de mogelijkheid om kosten van groot onderhoud direct te verwerken in de winst-en-verliesrekening vervallen. Na 1 januari 2020 resteren er twee mogelijkheden voor de verwerking van de kosten van groot onderhoud:

1. De componentenmethode waarbij de kosten van groot onderhoud in de boekwaarde van het actief worden verwerkt.
2. Het vormen van een voorziening voor groot onderhoud.

De overgang van de vervallen methode naar een van de twee genoemde methoden dient overeenkomstig Richtlijn 140 Stelselwijzigingen retrospectief te worden toegepast.

Wel attenderen wij u erop dat indien met terugwerkende kracht activeren in plaats van het opbouwen van een voorziening wordt gekozen:

- Dit leidt tot een toename van activa en daarmee een toename van het eigen vermogen. Ook het wegvallen van de eventueel voorheen aanwezige voorziening leidt tot een stijging van het eigen vermogen.
- Dit resulteert in een lager afschrijvingspotentieel dan bedrijfseconomisch wenselijk, omdat er niet wordt afgeschreven op groot onderhoud uit het verleden.
- Het wegvallen van een eventueel voorheen aanwezige voorziening leidt bovendien tot het wegvallen van de jaarlijkse dotaties. Daarmee lijkt er een bestedingsruimte te ontstaan die er feitelijk niet is.

Op 1 oktober 2020 is het onderzoeksrapport Verslaglegging groot onderhoud schoolgebouwen uitgebracht. Bij de evaluatie van de verwerking van groot onderhoud in de jaarrekening kwam naar voren dat een aantal manieren van verwerken van voorzieningen voor groot onderhoud door schoolbesturen, ontstaan door interpretatieverschillen, in de toekomst mogelijk niet meer zullen leiden tot goedkeurende controleverklaringen bij de jaarverslagen. Bij veel schoolbesturen leidde dit tot de zorg dat het strikter toepassen van de geldende regelgeving, de hoogte van de voorzieningen als onderdeel van het vreemd vermogen flink zou doen toenemen ten koste van het eigen vermogen. Aanleiding voor het onderzoek was de constatering van de Raad van de Jaarverslaggeving (RJ) en de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie Accountancy (NBA) dat een aanzienlijk aantal schoolbesturen een methode gebruikt die afweek van de regels van de RJ.

Verder staat in het rapport dat helder moet zijn hoe de verantwoordelijkheden voor onderhoud zijn verdeeld tussen schoolbesturen en gemeenten. Die helderheid is mede nodig omdat investeringen nodig zijn voor uitvoering van het klimaatakkoord.

Daarnaast hebben diverse schoolbesturen ervaren dat meerjarige onderhoudsplannen realistischer, praktischer en dunner worden als ze die met de gebruikers beleidsrijk maken. Daarvoor moeten besturen wel investeren in kennis en ervaring opbouwen. Schoolbesturen moeten daarbij zorgen voor voldoende (financiële) expertise.

Wij adviseren u, om ongeacht de door u gekozen systematiek, altijd inzicht te hebben en houden in de toekomstige onderhoudsverplichtingen per onderhoudscomponent, per schoolgebouw. Door periodiek door een deskundige een actueel meerjarenonderhoudsplan op te stellen blijft u inzicht houden in de toekomstige onderhoudsverplichtingen. Inzicht in ontwikkelingen geeft een goed startpunt voor het maken van beleidsrijke keuzes.

RJ UITING 2021-7 – AANPASSINGEN IN RJ 660

Als gevolge van wijzigingen in de Regeling Jaarverslaggeving onderwijs (Rjo) zin er wijzigingen in hoofdstuk 660 van Richtlijnen voor de jaarverslaggeving toegepast.

Aanpassing model G
Voor de verantwoording van subsidies moet model G, zoals opgenomen in bijlage 4 van de Rjo, worden gehanteerd Dit model is van toepassing vanaf boekjaar 1 januari 2020.

Signaleringswaarde in bestuursverslag
In het bestuursverslag moet een toelichting worden opgenomen indien de signaleringswaarde bovenmatig publiek eigen vermogen, zoals gehanteerd door de Inspectie van het Onderwijs en toegelicht in de kamerbrief van 29 juni 2020, wordt overschreden.

Verlenging overgangsregeling voorziening onderhoud
De overgangsregeling over de voorziening groot onderhoud is verlengd tot en met verslagjaar 2022.

FRAUDE EN CONTINUÏTEIT

Ingevolge het NBA bestuursbesluit van 8 december jl. dat er vanaf controlejaar 2022 een verplichting is om van een paragraaf inzake fraude én inzake continuïteit in de controle verklaring op te nemen bij jaarrekeningcontroles in het wettelijk controledomein, volgen wij het advies van de NBA om eventueel met gebruikmaking van een schaduwverklaring, hier ook bij onderwijsbesturen alvast mee te oefenen.

Voor meer informatie zie: https://www.nba.nl/nieuws-en-agenda/nieuwsarchief/2021/december/bestuursbesluit-verplichte-rapportage-continuiteit-en-fraude/

WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector, kortweg: Wet normering topinkomens (WNT) beoogt het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector.

Op grond van de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak genormeerd en openbaar gemaakt.

De maximering is van toepassing op de hoogst leidinggevenden (topfunctionarissen) van de instellingen en interne toezichthouders (leden raad van toezicht of raad van commissarissen). Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen in een ministeriële regeling aangepast.

Topfunctionarissen zijn, kort gezegd, degenen die behoren tot het hoogste uitvoerende of toezichthoudende orgaan, of de laag daaronder, en in die rol verantwoordelijk zijn voor de gehele instelling of rechtspersoon.

Ook extern ingehuurde topfunctionarissen vallen onder de WNT, zodra zij in een aaneengesloten periode van 18 maanden zes maanden of meer de functie van een topfunctionaris vervullen.

WNT-norm en wijziging bepaling bezoldigingsklasse WNT 2022

Jaarlijks worden de maxima aangepast bij ministeriële regeling (geïndexeerd). Voor onderwijsinstellingen gelden sectorale normen. Zie hiervoor : https://wetten.overheid.nl/BWBR0032452/2021-01-01

Voor de sector onderwijs geldt een sectorale bezoldigingsnorm die gekoppeld is aan een bezoldigingsklasse. Door het toezichthoudend orgaan wordt deze klasse jaarlijks vastgesteld aan de hand van het aantal berekende complexiteitspunten. In de Regeling normering topinkomens OCW sectoren heeft met ingang van 2022 een aanpassing plaatsgevonden voor de berekening van het aantal complexiteitspunten.

Tot en met 2021 werd het aantal complexiteitspunten onder andere bepaald aan de hand van:

- het gemiddelde van de totale baten in de jaren de jaren t-2, t-3 en t-4, én
- het gemiddelde van het aantal leerlingen, deelnemers of studenten per 1 oktober van de jaren t-2, t-3 en t-4, én
- het aantal gewogen onderwijssoorten of sectoren.

Met ingang van 2022 moet voor de berekening van het aantal complexiteitspunten niet meer uitgaan worden van het gemiddelde over de jaren t-2, t-3 en t-4, maar alléén van de waarde in het jaar t-2. Voor 2022 geldt dus dat het aantal complexiteitspunten wordt bepaald aan de hand van:

- de totale baten uit 2020;
- het aantal leerlingen, deelnemers of studenten op 1 oktober 2020;
- het aantal gewogen onderwijssoorten of sectoren.

Wij adviseren u, voor zover u dit nog niet heeft gedaan, om na te gaan of deze aanpassing effect heeft op het aantal complexiteitspunten en daarmee ook op uw bezoldigingsklasse voor 2022.

Dienstbetrekking bij een andere WNT instelling

Op het moment dat een leidinggevende topfunctionaris met een lopende dienstbetrekking bij een WNT-instelling tevens een dienstbetrekking als leidinggevende topfunctionaris bij een andere WNT-instelling aangaat op of na 1 januari 2019, dan dient deze leidinggevende topfunctionaris ervoor te zorgen dat de gecumuleerde bezoldiging bij alle WNT-instellingen niet boven het voor het betreffende jaar geldende algemene bezoldigingsmaximum uitkomt. De topfunctionaris dient direct de WNT-instellingen waarbij hij/zij reeds een dienstbetrekking heeft als leidinggevende topfunctionaris alsmede de WNT-instellingen waarmee hij/zij een dienstbetrekking als leidinggevende topfunctionaris aangaat, hierover te informeren.

In de controleverklaring bij de jaarrekening is een passage opgenomen waarin is aangegeven dat de naleving van het anti-cumulatiebeding geen onderdeel uitmaakt van de controle van de accountant. Er is aangegeven dat de WNT-toezichthouders hier wel zelfstandig onderzoek naar kunnen doen en indien nodig handhavend kunnen optreden.

Wij adviseren u jaarlijks navraag te doen bij uw topfunctionarissen over eventuele dienstbetrekkingen die zij eventueel hebben met overige WNT- instellingen.

Overigens is de anti-cumulatie regeling niet van toepassing voor toezichthoudende topfunctionarissen.

Wel adviseren wij u, voor zover u dit nog niet heeft gedaan, om in overeenstemming met de in de governance code gemaakte afspraken in het jaarverslag de nevenfuncties van de (toezichthoudende) topfunctionarissen op te nemen.

Het is voor alle WNT-instellingen verplicht de WNT-verantwoording jaarlijks uiterlijk 1 juli op algemeen toegankelijke wijze op internet openbaar te maken voor een periode van tenminste zeven jaar. De gegevens moeten vrij toegankelijk en eenvoudig te vinden zijn.

Wij vragen u om openbaarmaking van de in jaarrekening opgenomen WNT-opgave vanaf 2017 minimaal zeven jaar te borgen. Voor 2020 betekent dit dat u tenminste de jaarrekeningen 2017 tot en met 2019 én 2020 gepubliceerd moet hebben op uw site.

Wetsevaluatie voor doelmatigere WNT in volle gang

Hoewel de minister van mening is dat de WNT effectief is, is de tweede wetsevaluatie in volle gang. In deelonderzoeken wordt in klankbordgroepen vanuit diverse gremia voorstellen gedaan voor een doelmatigere wet, waarbij controle-inspanningen en daarmee gemoeide kosten en het maatschappelijk nut meer in balans zijn.

In december 2020 is de tweede deelrapportage over ontslagvergoedingen gepubliceerd. De conclusies uit de tweede deelrapportage zijn:

- De WNT is doeltreffend in het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen.
- De doelmatigheid van de WNT is vanwege de complexiteit van de WNT voor verbetering vatbaar.
- Het is niet vast te stellen of zich niet-beoogde neveneffecten van de WNT voordoen of hebben voorgedaan op het gebied van loongebouw, omvang en samenstelling van het bestuur en kwaliteit van het bestuur. Op het gebied van arbeidsmobiliteit lijken er zich wel niet-beoogde invloeden zich voor te doen.

Over met name het bovengenoemde tweede punt heeft onze beroepsorganisatie voorstellen gedaan ter vereenvoudiging van de WNT. Bij de val van het kabinet Rutte III is de WNT echter controversieel verklaard en de evaluatie ervan stilgelegd. De Verwachting is dat die evaluatie snel wordt hervat, net als de behandeling in de Tweede Kamer.

De NBA pleit er voor de accountantscontrole alleen te richten op overschrijding van het algemene WNT-maximum en het huidige stelsel met verschillende (lagere) maxima per sector en instelling over te laten aan zelfregulering. De WNT-verantwoording moet, ook in het kader van privacy, tot de hoogst noodzakelijke gegevens worden beperkt, aldus de beroepsorganisatie.

UBO-REGISTER

Vanaf 27 september 2020 zijn ondernemingen verplicht om hun eigenaren of de personen die zeggenschap hebben in het UBO-register in te schrijven. Het UBO-register is een register waar alle 'Ultimate Beneficial Owners' of 'uiteindelijk begunstigden' van een vennootschap of andere juridische entiteit in geregistreerd staan. Lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht een dergelijk register bij te houden krachtens artikelen 30 en 31 van Europese richtlijn 2015/849. Het doel van het register is verdere bestrijding van witwaspraktijken en andere economische criminaliteit in Europa.

De Ultimate Beneficial Owner is de 'uiteindelijk belanghebbende' of 'uiteindelijk begunstigde' binnen een organisatie. Dit kan de eigenaar zijn of iemand anders die de zeggenschap heeft binnen een juridische entiteit. In Nederland is het register ingevoerd met de Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten. Het UBO-register is bij de Kamer van Koophandel onderdeel van het Handelsregister. Het register is grotendeels openbaar.

De volgende organisaties zijn verplicht hun uiteindelijke begunstigden te registreren in het UBO-register:

- (niet-beursgenoteerde) B.V.'s en N.V.'s;
- overige rechtspersonen: stichtingen, verenigingen met volledige rechtspersoonlijkheid, onderlinge waarborgmaatschappijen en coöperaties;
- verenigingen zonder volledige rechtspersoonlijkheid met een onderneming;
- personenvennootschappen: maatschappen, vennootschappen onder firma en commanditaire vennootschappen;
- rederijen;
- Europese naamloze vennootschappen (SEs);
- Europese coöperatieve vennootschappen (SCEs);
- Europees economisch samenwerkingsverbanden;
- kerkgenootschappen.

De volgende organisaties hebben géén registratieplicht:

- beursgenoteerde vennootschappen (ook een 100% dochtervennootschap van een van binnen de EU/EER gereguleerde beursgenoteerde vennootschap hoeft geen UBO te registreren);
- verenigingen zonder volledige rechtspersoonlijkheid die géén onderneming drijven;
- eenmanszaken;
- publiekrechtelijke rechtspersonen;
- verenigingen van eigenaren;
- enkele historische rechtspersonen (zoals hofjes, boermarken, fundaties en gilden).

Organisaties die worden opgericht vanaf 2020 zijn direct verplicht zich te registreren. Voor bestaande organisaties geldt een overgangsregeling, zij krijgen 18 maanden tijd om hun UBO's in het register vast te leggen. De UBO is verplicht mee te werken aan deze registratie door alle benodigde informatie door te geven.

Het niet voldoen aan de registratieplicht is strafbaar. Per overtreding kan een boete worden opgelegd tot maximaal € 21.750. Tevens kan een taakstraf worden opgelegd en dreigt er zelfs hechtenis.

Voor het volledig en juist kunnen inschrijven van de UBO, is de entiteit afhankelijk van haar UBO's. Op de UBO's komt daarom een meewerkverplichting te liggen. De UBO's dienen aan de entiteit alle informatie te verschaffen die noodzakelijk is voor een juiste registratie. Voor het niet voldoen aan de meewerkverplichting staan dezelfde sancties als voor het niet voldoen aan de registratieplicht door de entiteit.

Bij onderwijsinstellingen (stichting of vereniging) met een on-tier model komen er vaak niet aan toe om een specifieke UBO te kunnen aanwijzen. Dit omdat er bijvoorbeeld een bestuur is van vijf personen gecombineerd met een Algemene Ledenvergadering als hoogste orgaan. De minister geeft aan dat het UBO-register in dat geval als volgt moet worden gevuld: *"Als geen natuurlijke persoon op grond van uiteindelijk eigendom of zeggenschap kwalificeert als uiteindelijk belanghebbende, dan dient elke bestuurder in de zin van artikel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, zijnde het gehele statutair bestuur te worden geregistreerd in het register. In dat geval worden zij dus enkel geregistreerd vanwege hun functie, en niet op basis van uiteindelijk eigendom of zeggenschap.'*

In het UBO-register moet expliciet worden opgenomen dat de registratie niet vanwege een eigendoms- of zeggenschapsbelang heeft plaatsgevonden, maar vanuit de functie als (statutair) bestuurder.

Intern uitkeringenregister voor stichtingen

Een onderbelicht punt van de Implementatiewet is dat voor stichtingen nog meer veranderingen worden doorgevoerd. Naast de invoering van het UBO-register geldt voor het bestuur van stichtingen ook dat zij verplicht worden een intern register bij te houden. Waarin de namen en adressen van alle personen aan wie een uitkering is gedaan die niet meer bedraagt dan 25% van het voor uitkering vatbare bedrag in een boekjaar en de datum en bedrag van uitkering, staan.

Wij adviseren u om te controleren dat de UBO's op juiste wijze zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, en wijzigingen van UBO tijdig door te geven.

INTEGRATED REPORTING FLYNTH ONDERWIJSPRAKTIJK: ONDERWIJS “CORE AND MORE”

Stakeholders hebben al geruime tijd behoefte aan meer en betere informatie. Tegelijkertijd is het onderwerp rondom lastenverlichting enorm belangrijk. Integrated reporting combineert deze aspecten door het jaarverslag beknopter, relevanter en goedkoper te maken door te werken aan een “core and more” jaarverslag. De “core” wordt gevormd door regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. bestuursverslag van het onderwijsaccountantsprotocol OCW (hierna: eisen). De overige informatie wordt beschouwd als “more”.

AANLEIDING

In de motie Bruins[1] wordt uiteengezet dat er vanuit de politiek gestreefd moet worden naar lastenverlichting in de onderwijssector, met name ook door analoog met de private sector een betere verdeling te maken tussen micro, klein, middel en grote instellingen. Het onderscheid zou helpen bij de administratieve lastenverlichting met name onder primaire onderwijs (PO) scholen.

Ook de Auditdienst Rijk adviseerde in haar rapport ‘Verkenning controlelast accountantscontrole PO en VO’ om te onderzoeken of het mogelijk is om bij de toepassing van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO)[7] en het Onderwijsaccountantsprotocol (OAP) een onderscheid te maken tussen kleine en grote instellingen als mogelijke oplosrichting voor het verminderen van de controlelast.

Jaarverslag korter en kernachtiger; core and more

Stakeholders hebben al geruime tijd behoefte aan meer niet-financiële informatie over organisaties, vooral over strategie, risicobeheersing, governance en de bredere impact van de organisatiestrategie op mens, milieu en maatschappij. Van organisaties wordt verwacht dat zij verantwoording afleggen over hun maatschappelijke relevantie, inzicht geven in de wijze waarop zij haar strategie uitvoeren en hoe zij waarde toevoegen aan de wereld van vandaag én morgen. Organisaties zullen hun interne werk- en rapporteringsprocessen meer en meer gaan inrichten op basis van een geïntegreerde strategie. Het Integrated Reporting format verbindt financiële informatie en niet- financiële informatie. Het jaarverslag wordt bondiger en kernachtiger gericht op de informatiebehoeften van de stakeholders.

Er ontstaat een vertaalslag van de strategie naar KPI’s. Wat vinden wij belangrijk als onderwijsinstelling? Waartoe zijn wij op aarde? Het helpt de organisatie derhalve ook stap voor stap met de operationalisatie rondom dingen die uiteindelijk belangrijk zijn om te meten.

Dus wat houdt “core and more” in?

Daarom zijn we van start gegaan met het project “slimmer en slanker”, wat er grofweg op neerkomt dat we in de analyse onderscheid gaan maken tussen (wettelijk) verplichte onderdelen, en onderdelen die misschien wel weggelaten kunnen worden (en eventueel in een separate bijlage kunnen worden bijgevoegd). Op deze manier maken we het jaarverslag gestroomlijnder, wordt het rapport leesbaarder, wordt de inhoud relevanter en tegelijkertijd bespaart deze aanpassing kosten bij het opstellen en controleren van het jaarverslag. Daarnaast heeft deze discussie veelal als positieve bijvangst dat organisaties opnieuw gaan kijken naar processen wat ook daar mogelijkerwijs tot extra kostenreductie kan leiden.

Het doel van integrated reporting is het geven van een holistische visie, waarbij financiële informatie op een geïntegreerde manier wordt gecombineerd met niet-financiële informatie. In lijn met Integrated Reporting zit de kracht van het verslaggevingsbeleid derhalve in "core and more", waarbij onderwijsinstellingen ook bewust dingen weg kunnen (of zelfs moeten) laten om de relevantie van het externe jaarverslag te vergroten:

Welke onderdelen zijn vereist om op te nemen in het bestuursverslag? Wat is in dit kader dus "Nice to have"? Welke onderdelen zijn vanuit wet- en regelgeving verplicht om op te nemen in de jaarrekening? Welke mogelijkheden zijn er binnen wet- en regelgeving om zaken weg te laten?

Vanuit Flynth betekent dat een focus op de kern (“core”: het jaarverslag met alle wettelijke eisen), en daarnaast het uitgeven van additionele rapportages (bijvoorbeeld rondom duurzaamheid van de school bedoeld voor de ouders; lees " more").

HOE? CHECKLIST FLYNTH ONDERWIJSINSTELLINGEN

Om keuzes te kunnen maken in het kader van de distinctie tussen “core and more” dienen eerst de wettelijke kaders te worden bepaald. Hierbij worden de belangrijkste standaarden meegenomen, zodat hier later naar verwezen kan worden. De basis voor de verslaggeving begint bij de regeling jaarverslaggeving onderwijs en het onderwijsaccountantsprotocol OCW. De core is de verantwoording over het jaar aan haar stakeholders in de maatschappelijke rol en moet voldoen aan de eisen van RJ 660 en wettelijke vereisten. En het is vervolgens de bedoeling om de “overige” informatie te verwijderen uit het jaarverslag en deze (indien nodig) op een andere manier toe te passen.

Dus het gaat om:

- Verwijderen van overtollige ballast.
- Gewoon een beter verhaal; betere stroomlijning en aansluiting tussen de onderdelen.
- Wel uiteraard met het blijven voldoen aan de eisen van OCW en regeling jaarverslaggeving onderwijs

Wij vinden een goed jaarverslag van evident belang voor alle belanghebbenden. Bestaan er bij uw onderwijsinstelling mogelijkheden voor een beknopter jaarverslag, met behoud van kwaliteit en voldoen aan vereisten? Wij gaan hierover graag met u in gesprek.

[1] TK 2019-19 35000-VIII, nr.74 & Bijlage 1

VERGOEDING VOOR TOEZICHTHOUDERS NOG MOGELIJK-VIA OPTING –IN-REGELING

De fictieve dienstbetrekking van de toezichthouder in de loonheffing is per 1 januari 2017 afgeschaft. Voor toezichthouders die hun werkzaamheden uitoefenden als ondernemer, betekende het afschaffen van de VAR vanwege de fictieve dienstbetrekking dat zij, ondanks hun ondernemerschap, altijd onder de loonbelasting zouden vallen. De mogelijkheid om met een VAR-wuo (winst uit onderneming) of een VAR-dga (directeur-grootaandeelhouder) buiten de loonbelasting te vallen, is met het afschaffen van de VAR verdwenen. Dit was een onbedoeld neveneffect van het afschaffen van de VAR en daarom is besloten de fictieve dienstbetrekking voor toezichthouders af te schaffen**.**

Voor toezichthouders die geen ondernemer zijn, blijft het ook na het afschaffen van de fictieve dienstbetrekking mogelijk om onder de loonbelasting te vallen. Zij kunnen samen met de instelling gebruikmaken van de zogenoemde opting-in-regeling. Het voordeel daarvan is vooral gelegen bij de toezichthouder, aangezien er dan geen verplichting achteraf meer is om zelf via de aangifte Inkomstenbelasting de inkomensafhankelijke bijdrage voor de Zorgverzekeringswet te voldoen.

Die bijdrage wordt bij de opting-in-regeling namelijk door de instelling betaald.

De toezichthouder was overigens niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen en dat is ook nog steeds het geval.

Het blijft van belang om de juiste toepassing van de fiscale regelgeving te monitoren aangezien in de praktijk blijkt dat dit nog steeds niet altijd helemaal op een juiste manier wordt toegepast.

OMZETBELASTING (BTW) TOEZICHTHOUDER – GEEN BTW MEER OP FACTUREN

Tot en met juni 2020 was de Belastingdienst van mening dat toezichthouders in vrijwel alle gevallen BTW-plichtig waren. Met als gevolg dat de toezichthouder een passende boekhouding moest bijhouden en een factuur voor de vergoeding verzenden aan de organisatie waar het toezicht gehouden werd. Het bijhouden van de administratie en het afdragen van BTW kon worden voorkomen door gebruik te maken van de Kleine Ondernemersregeling.

Echter, in 2020 heeft het Europese Hof van Justitie een belangrijke uitspraak gedaan over de BTW-positie van een toezichthouder. De uitspraak luidt: “een toezichthouder verricht niet zelfstandig economische activiteiten en kwalificeert daarom niet als ondernemer voor de BTW.” De Nederlandse Hoge Raad heeft deze uitspraak overgenomen in haar uitspraak van 26 juni 2020 (zaaknummer 18/02684) met een uitbreiding naar commissarissen en leden van bezwaar- en/ of andere commissies en rekenkamers. Op 28 april 2021 heeft de Staatssecretaris van Financiën een besluit gepubliceerd waarin eerder genoemde Hoge Raad uitspraak is vastgelegd (Besluit van 28 april 2021, nr. 2021-9403, Stcrt. 2021, nr. 22627).

Dit besluit heeft een terugwerkende kracht tot de datum waarop het Europese Hof van Justitie uitspraak heeft gedaan, namelijk 13 juni 2019.

Dit betekent dat toezichthouders geen BTW meer hoeven te vermelden op de facturen en dus ook geen BTW meer hoeven af te dragen over hun diensten. Daarentegen kan aan hun in rekening gebrachte BTW, gerelateerd aan de toezichtdiensten ook niet meer worden teruggevraagd. Er kan voor de in Q3 2020 (en eventueel Q4 2020) reeds in rekening gebrachte en reeds aangegeven en afgedragen BTW worden verzocht om vermindering van de opgelegde aanslag. De voorwaarde hiervoor is dat de toezichthouder een creditfactuur moet uitreiken aan de betreffende instelling. Ook adviseren wij dat u als toezichthouder aan de Belastingdienst doorgeeft dat u – met verwijzing naar vorenstaande rechtspraak – niet langer als BTW-ondernemer kan worden aangemerkt.

Het is in bijzondere gevallen mogelijk dat er toch wel BTW-plicht resteert. Als uw instelling BTW in rekening gebracht krijgt, adviseren wij u ook om hier kritisch naar te kijken.

Voor deze bijzondere situaties kan uiteraard contact worden opgenomen met uw contactpersoon bij Flynth.

TOEPASSING VAN DE ‘VRIJWILLIGERSVERGOEDING’ VERDUIDELIJKT

De vrijwilligersregeling blijft een regeling die in discussies met de belastingdienst nog wel eens de gemoederen blijft bezighouden.

Van een vrijwilligersvergoeding is sinds 1 januari 2019 sprake als iemand vergoedingen krijgt met een gezamenlijke waarde van maximaal € 170 per maand en maximaal € 1.700 euro per kalenderjaar. Deze maximale bedragen zijn per 1 januari 2021 geïndexeerd naar € 180 per maand en maximaal € 1.800 euro per kalenderjaar.

Aan beide voorwaarden moet zijn voldaan. Blijft iemand binnen de hiervoor genoemde maximumbedragen? Dan is volgens de Belastingdienst sprake van een vrijwilligersvergoeding, mits de vergoeding maximaal € 5,00 per uur bedraagt.

Bij vrijwilligers jonger dan 21 jaar (t/m 30-6-2020 gold nog een leeftijd van 22 jaar) geldt een maximale vergoeding van € 2,75 per uur. Is de beloning een marktconforme beloning en is degene aan wie deze wordt betaald aan te merken als een werknemer? Dan gelden de normale regels voor de loonheffingen en kan geen gebruik worden gemaakt van de vrijwilligersregeling. Als vrijwilliger geldt voor de Wet Loonbelasting dat het moet gaan om iemand die niet bij wijze van beroep arbeid verricht voor een ANBI, een sportorganisatie of een niet als zodanig aan te merken lichaam dat niet is onderworpen aan de vennootschapsbelasting of daarvan is vrijgesteld.

WERKKOSTENREGELING- JAARLIJKSE MONITORING

Sinds de invoering van de WKR dient u over alle vergoedingen (in geld) of verstrekkingen (in natura) die als loon worden aangemerkt, in beginsel ‘gewoon’ loonheffingen in te houden.

U mag een groot aantal van deze vergoedingen of verstrekkingen ook in de WKR onderbrengen. Voor diverse vergoedingen of verstrekkingen gelden echter gerichte vrijstellingen en nihilwaarderingen. Verder is de WKR vormgegeven als een forfaitaire regeling. Daarbij mag u als werkgever een vrijstelling toepassen van 1,2% van de totale fiscale loonsom (exclusief eindheffingsbestanddelen) voor diverse zaken die u aan uw personeel verstrekt en waarvoor geen gerichte vrijstelling of nihilwaardering geldt.

LET OP: met ingang van 1 januari 2020 is de vrije ruimte aangepast. Over het fiscale loon tot en met € 400.000 geldt in beginsel een vrije ruimte van 1,7% en over het meerdere is dan 1,2% vrijgesteld.

Het kabinet heeft echter in het kader van de COVID-19 crisis het percentage van 1,7% voor het jaar 2020 verhoogd naar 3%.

Voor het jaar 2021 zou het percentage van 3% over het fiscale loon tot en met € 400.000 weer teruggaan naar 1,7% en wordt het percentage van 1,2% over het meerdere verlaagd naar 1,18%. Dat is echter in de Kamerbrief van 21 januari jl. weer aangepast. Ook voor 2021 geldt voor het fiscale loon tot en met € 400.000 een vrije ruimte van 3% maar voor het meerdere wordt het percentage wel verlaagd naar 1,18%. In 2022 wordt het percentage van de vrije ruimte gesteld op 1,7%. Daarnaast is een thuiswerkvergoeding toegevoegd aan de vrijgestelde vergoedingen.

De WKR is nog steeds een complexe regeling met veel uitzonderingen en de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat deze regeling steeds complexer wordt. Bijvoorbeeld geldt dat de aanwijzing als eindheffingsbestanddeel niet ongebruikelijk mag zijn en dat is voor een belastingplichtige niet makkelijk vast te stellen.

Wij adviseren u om deze regeling jaarlijks goed te monitoren. Ook adviseren wij u om duidelijk in de administratie vast te leggen dat beloningsbestanddelen als eindheffingsbestanddeel worden aangewezen. Dit om te voorkomen dat als de administratie ondeugdelijk en onduidelijk is, deze vergoedingen en verstrekkingen als individueel loon aangemerkt worden en met loonheffing van de werknemer belast wordt.

In verband met Corona is er een aantal besluiten gepubliceerd teneinde de reiskostenvergoedingen voor werknemers die vanwege de covidmaatregelen niet naar de werkplek kunnen komen om de werkkostenregeling te kunnen vergoeden.

Naast de werkkostenregeling zijn er nog enkele andere actualiteiten op het gebied van de loonheffingen. Zo bepaalt de werkkostenregeling mede de omvang van de loonsom hetgeen van invloed kan zijn op de voorwaarden en omvang van de NOW regelingen. Dit kan een belangrijk aandachtspunt zijn.

Vanaf 2006 heeft de levensloopregeling bestaan. Deze is in 2021 definitief tot een eind gekomen. Met ingang van 1 januari 2021 mag een werknemer fiscaal 100 weken fiscaal gefaciliteerd verlofsparen. Dit was 50 weken.

Voor het uit het buitenland aangetrokken talent geldt dat met ingang van 2019 de maximale termijn voor de 30% regeling is gewijzigd. Vanaf 1 januari 2021 bestaan er uitsluitend nog werknemers die maximaal 5 jaar recht kunnen hebben op deze regeling.

De baangerelateerde investeringskorting (BIK) is een afdrachtskorting op de loonbelasting. Dit wetsvoorstel is aangemeld in Brussel en, nadat knelpunten zijn gesignaleerd met Europese regels, weer ingetrokken.

Uitsluitend bedrijven die belasting over de winst betalen hadden van deze regeling gebruik kunnen maken.

UITLENING ONDERWIJSMEDEWERKERS BINNEN SAMENWERKINGSVERBAND NIET MET BTW BELAST

In de zomer van 2020 heeft Rechtbank Den Haag uitspraken gedaan over de BTW-positie ingeval van het uitlenen van onderwijspersoneel tussen verschillende scholen. Het betrof hier een samenwerkingsverband tussen 84 schoolbesturen, waarbij een pool van onderwijsmedewerkers (leerkrachten) werd aangehouden. De betreffende onderwijsmedewerkers werden ingezet in de verschillende scholen voor het geven van onderwijs. De betreffende faciliterende afdeling binnen het samenwerkingsverband bemiddelde tussen de betreffende scholen. De leerkrachten waren in dienst bij een van de scholen of kwamen bij de inlenende school in dienst. De samenwerkende schoolbesturen betaalde een bedrag voor elke bemiddeling.

De uitspraken van de Rechtbank Den Haag houden in dat onder voorwaarden de vergoeding voor de bemiddelingsdiensten vrijgesteld zijn van BTW (onder toepassing van de zogenoemde ‘koepelvrijstelling’). Het moet dan gaan om:

- bemiddelingsdiensten (en eventuele aanvullende diensten) die nauw verbonden zijn met de onderwijsdiensten van de betreffende scholen; en
- de bemiddelingsdiensten zijn rechtstreeks benodigd voor het verstrekken van het onderwijs; en
- de bemiddelingsdiensten mogen niet leiden tot concurrentieverstoringen, oftewel ze moeten binnen een besloten kring worden uitgevoerd.

De Rechtbankuitspraken bieden voor efficiency-processen binnen grotere onderwijssamenwerkingsverbanden mogelijke BTW voordelen c.q. voorkomen ongewenste BTW nadelen.

BTW AFTREK ONDANKS ONDERWIJSVRIJSTELLING? IMPACT OP UW PRO RATA REGELING?

Een ander interessante uitspraak van de Hoge Raad midden 2020 voor de BTW betrof weliswaar geen onderwijsinstelling, maar kan daar wel worden toegepast. De Staatssecretaris van Financiën is van mening dat openbare onderwijsinstellingen hun onderwijs verzorgen als overheid. In die perceptie kan een onderwijsinstelling geen BTW-ondernemer zijn en kan daardoor geen BTW in aftrek brengen.De betreffende Hoge Raaduitspraak staat haaks op deze perceptie en leidt ertoe dat onderwijs binnen het bereik van de BTW valt. Wel moet dan nog worden gekeken of de BTW-vrijstelling voor onderwijs van toepassing is. Pas als dat niet het geval is kan aan BTW-heffing (en dus aftrek van BTW) worden toegekomen. De BTW-vrijstelling geldt voor:

- onderwijs aan kinderen of jongeren;
- school- of universitair onderwijs;
- beroepsopleiding of -herscholing, met inbegrip van de diensten en goederenleveringen die hiermee nauw samenhangen, door publiekrechtelijke lichamen die daartoe zijn ingesteld of door andere organisaties die door de betrokken lidstaat als lichamen met soortgelijke doeleinden worden erkend en lessen die particulier door docenten worden gegeven en betrekking hebben op het school- of universitair onderwijs.

Veel van de activiteiten zullen dus weliswaar in de BTW worden betrokken, maar dan mogelijk wel weer onder de onderwijsvrijstelling kunnen vallen. De kans is groot dat deze jurisprudentie gevolgen heeft voor de berekeningswijze van het recht op aftrek van voorbelasting, in het bijzonder voor de berekening van het pro-ratapercentage.

Een aftrekbeperking vanwege overheidshandelen is immers niet meer van toepassing. Op het niveau van de individuele onderwijsinstelling moet worden vastgesteld of en wat de impact is van de uitspraak en de mogelijke wijzigingen die daarop volgen.

Dat is maatwerk en we adviseren alle instellingen aan de potentiële impact al in kaart te brengen.

PUBLICATIEPLICHT ANBI- INSTELLINGEN

Indien uw instelling een ANBI-status heeft dan moet u jaarlijks binnen zes maanden ná afloop van het boekjaar uw cijfers openbaar maken. Sinds 1 januari 2021 dient met betrekking tot de publicatieplicht van ANBI's onderscheid te worden gemaakt tussen de publicatievoorwaarden voor grote en kleine ANBI's. Van een grote ANBI is sprake wanneer een ANBI in een betreffend boekjaar:

- Niet actief geld of goederen verwerft onder derden (een niet-fondsenwervende instelling) en waarvan de totale lasten in een boekjaar ten minste € 100.000 bedragen.
- Actief geld of goederen verwerft onder derden (een fondsenwervende instelling) en waarvan de totale baten ten minste € 50.000 bedragen.

Een zogenoemde grote ANBI (onderwijsinstellingen met een ANBI-status vallen onder de kwalificatie groot) moet voor het publiceren gebruikmaken van een standaardformulier dat beschikbaar is op de website van de belastingdienst. Speciaal voor onderwijs is een standaardformulier beschikbaar: https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/themaoverstijgend/programmas_en_formulieren/standaardformulier-publicatieplicht-onderwijsinstellingen

Wij adviseren u de gegevens tijdig te publiceren indien uw instelling een ANBI-status heeft. De belastingdienst kan bij niet tijdig publiceren de ANBI-status (zelfs met terugwerkende kracht) intrekken. Dit kan financiële gevolgen hebben voor uw instelling.

ACTUALITEIT SUBSIDIES ONDERWIJSINSTELLINGEN

HET ONDERWIJS KLAAR VOOR DE TOEKOMST!

Op het moment dat u dit leest leven we alweer (bijna) twee jaar met corona-maatregelen. Daar waar we wellicht aan het begin van de corona-crisis de digitalisering van het onderwijs als grootste uitdaging zagen, met bijbehorende vraag van creativiteit en flexibiliteit van docenten en leerlingen, lijkt nu toch steeds meer de kwaliteit van het onderwijs en de kansengelijkheid in het gedrang te komen.

Voor het komende jaar ligt vanuit het ministerie van OCW de nadruk op het herstel van cognitieve en/of sociaal-emotionele achterstanden in het PO en VO en herstel van achterstanden en studievertragingen in het MBO en HBO. Hoewel er in het primair en voortgezet onderwijs positieve resultaten zijn geboekt, blijft het lerarentekort een aandachtspunt.

Onderstaand nemen wij u mee in de subsidiemogelijkheden op de belangrijkste speerpunten:

- lerarentekort;
- kansen(on)gelijkheid.

Let wel, het betreft hier slechts een greep uit de subsidiemogelijkheden. Wij informeren u graag over de subsidiemogelijkheden passend bij uw specifieke behoefte of situatie.

LERARENTEKORT

Afgelopen kabinetsperiode heeft het ministerie diverse maatregelen genomen om het lerarentekort tegen te gaan. Ondanks de positieve resultaten in het primair en voortgezet onderwijs, vraagt het lerarentekort ook in de toekomst aandacht. Zo blijft in de grote steden voorlopig sprake van een tekort aan schoolleiders in het primair onderwijs en kampt het voortgezet onderwijs in het hele land met een tekort aan leraren voor de exacte vakken en het vreemdetalenonderwijs.

Naar aanleiding van de aanbevelingen van Merel van Vroonhoven en de uitwerking daarvan door de sectororganisaties is een agenda opgesteld die moet zorgen voor verbetering en flexibilisering van de lerarenopleiding en voor regionale samenwerking om het aantal zijinstromers te verhogen en te werken aan personeelsbehoud.

Om docenten, anders dan net-afgestudeerden, aan te trekken en te begeleiden heeft het Ministerie in de afgelopen jaren subsidie beschikbaar gesteld door de *Regeling subsidie zij-instroom po, mbo, vo* (max. € 20.000 per zij-instromer). Deze regeling is verlengd tot 2023. Daarnaast biedt de *Subsidieregeling onderwijsassistenten opleiding tot leraar* een tegemoetkoming (€ 5.000 per onderwijsassistent per jaar voor max. 4 jaar) in de studiekosten en kosten van studieverlof van de onderwijsassistent die een opleiding tot leraar volgt. De aanvraagperiode voor deze regeling loopt van 16 oktober 2021 tot en met 15 oktober 2022 voor kalenderjaar 2022.

KANSEN(ON)GELIJKHEID

Onderwijs moet de talenten van kinderen en jongeren tot bloei laten komen en hen voorbereiden op de verantwoordelijkheden die ze in de toekomst zullen dragen. Dat begint uiteraard met goed onderwijs, maar even belangrijk is de toegankelijkheid van het onderwijs en de buitenschoolse activiteiten.

Hoe zorgt u ook tijdens deze corona-periode voor gelijke kansen? Voor niet ieder kind is het vanzelfsprekend dat hij/zij voldoende ondersteuning krijgt om die prestaties eruit te halen die erin zit. De *Subsidieregeling doorstroomprogramma's po-vo voor gelijke kansen* maakt het mogelijk om voor die leerlingen doorstroomprogramma's, gericht op het versoepelen van de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs, te realiseren. In de periode 20 februari tot en met 30 april 2022 kan subsidie worden aangevraagd. Het subsidiebedrag bedraagt € 1.000 per deelnemer aan het programma.

Op basis van de *Subsidieregeling structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021-2023* kan subsidie worden verstrekt voor interventies die zijn gericht op het herijken, ontwikkelen, verbeteren en/of intensiveren van diverse activiteiten die onnodig zittenblijven in het voortgezet onderwijs voorkomen. Per locatie kan € 15.000 worden aangevraagd.

Aanvullend kan subsidie worden aangevraagd voor zomerschoolprogramma's en eventueel voor andere remediërings- en ondersteuningsprogramma's buiten het reguliere onderwijsprogramma gedurende het schooljaar voor leerlingen die achterstanden (dreigen) op (te) lopen.

In april 2020 sloten scholen vanwege corona hun deuren. Hierdoor maakten toenmalige leerlingen van groep 8 geen eindtoets. Nu blijkt dat deze leerlingen gemiddeld een lager schooladvies ontvingen en op een lager niveau instroomden op het voortgezet onderwijs. Met de *Subsidieregeling capaciteitentesten 2021-2023* kunnen scholen in het voortgezet onderwijs toetsen gaan afnemen in het eerste en tweede leerjaar om het best passende onderwijsniveau voor hun leerlingen te meten en vervolgens leerlingen op het best passende onderwijsniveau plaatsen. De subsidie betreft een tegemoetkoming in de kosten voor de inkoop en de afname van capaciteitentesten, uitsluitend voor klassikale afname, voor leerlingen in het eerste of tweede leerjaar van het voortgezet onderwijs.

NATIONAAL ONDERWIJSLAB

Met investeringen in digitale leer- en hulpmiddelen en ICT wil het ministerie het onderwijs verbeteren en daarmee het verdienvermogen van Nederland structureel vergroten. Vanuit het *Nationaal* Groeifonds is € 80 miljoen voorwaardelijk toegekend voor het *Nationaal Onderwijslab*. In een *Nationaal Onderwijslab* gaan partijen, kennisinstellingen, onderwijsveld, uitgeverijen en ICT-experts, vanaf 2022 aan de slag om AI-innovaties te ontwikkelen die bijdragen aan bijvoorbeeld onderwijs op maat, leesvaardigheid en digitale kennis van scholieren. De toegekende publieke financiering is voor een periode van tien jaar.

WIJZIGINGEN WET OP ONDERNEMINGSRADEN

De ondernemingsraad (OR) moet een zo goed mogelijke afspiegeling zijn van de werknemerspopulatie van bedrijven. Om ervoor te zorgen dat ook werknemers met korte of tijdelijke dienstverbanden aanspraak kunnen maken op medezeggenschapsrechten, wordt de Wet op de Ondernemingsraad (WOR) op dit punt gewijzigd. De Eerste Kamer heeft op 14 december 2021 ingestemd met de desbetreffende wetswijziging, die per 1 januari 2022 van kracht wordt. Het is van belang voor werkgevers en HR-adviseurs – en voor ondernemingsraden – om daar goede notie van te nemen.

De wijzigingen in het kort:

- verkorting van de termijnen voor het actief kiesrecht (het recht om te mogen stemmen) van 6 naar 3 maanden;
- verkorting van de termijn voor het passief kiesrecht (het recht om je kandidaat te stellen voor de OR) van 12 naar 3 maanden;
- uitzendkrachten gaan na 15 maanden (in plaats van na 24 maanden) medezeggenschapsrechten opbouwen in de onderneming van de inlener en verwerven na 18 maanden actief en passief kiesrecht (15+3 =18 maanden).

Daarnaast blijft het mogelijk in het OR-reglement (ten positieve) af te wijken van de wet, door nog kortere termijnen op te nemen. Het is raadzaam dat te doen om een evenwichtige medezeggenschap mogelijk te maken als er veel flexkrachten werken in de onderneming. Ook blijft het mogelijk om de groep “in de onderneming werkzame personen” uit te breiden met bijvoorbeeld uitzendkrachten die nog geen 15 maanden werkzaam zijn in de organisatie.

WET DBA (DEREGULERING BEOORDELING ARBEIDSRELATIE) EN INHUUR ZZP’ERS

Als een opdrachtgever een zzp’er inhuurt voor een opdracht, en het gaat in de praktijk toch om loondienst, dan heet dat schijnzelfstandigheid. De opdrachtgever is dan werkgever en moet belastingen betalen die bij loondienst horen. Voor 2016 kon de opdrachtgever de VAR (Verklaring Arbeidsrelatie) gebruiken om de werkrelatie aan te tonen. De VAR is afgeschaft en de Wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelatie) moest de regels duidelijker maken, maar dat is niet gebeurd. Veel onzekerheid is gebleven. De handhaving van de wet DBA is inmiddels op een laag pitje gezet.

In januari 2021 is een pilot met de Webmodule Beoordeling Arbeidsrelatie online gegaan https://ondernemersplein.kvk.nl/webmodule-beoordeling-arbeidsrelatie/. Opdrachtgevers kunnen anoniem de vragenlijst invullen. De uitkomst van de ingevulde vragenlijst moet meer duidelijkheid geven of sprake is van schijnzelfstandigheid of niet.

Uit de tussentijdse evaluatie van de webmodule blijkt dat in circa 28% van de gevallen sprake is van een “echte opdracht”. In ruim 43% van de situaties is sprake van een echte dienstbetrekking (33,9%) of een fictieve dienstbetrekking (9,7%). En in 28,4% kan de arbeidsrelatie niet worden beoordeeld. Dit weerspiegelt wel de grote mate van onzekerheid bij het inhuren van zzp’ers. De webmodule blijft voorlopig als voorlichtingsinstrument bestaan. De ingevulde gegevens worden gebruikt voor verbetering.

De besluitvorming over de verdere stappen rond de inhuur van zzp’ers ligt bij het nieuwe kabinet. Eerst moeten nog de gevolgen voor de uitvoeringspraktijk worden getoetst.

De handhaving van de wet DBA werd al meerdere keren uitgesteld. Nu is bekend gemaakt dat dit handhavingsmoratorium gehandhaafd blijft totdat een besluit wordt genomen over de invoering van nieuwe regelgeving. Voorlopig kan de Belastingdienst slechts beperkt naheffingen opleggen als een zzp’er toch in dienstbetrekking werkzaam is. Dat kan alleen bij kwade opzet of wanneer aanwijzingen van de Belastingdienst niet (tijdig) worden opgevolgd.

Het is verstandig om voorbereid te zijn op het aflopen van het handhavingsmoratorium. Belangrijk is de afspraken met de zzp’er goed vast te leggen. Mocht de opdrachtgever gebruik maken van een door de Belastingdienst goedgekeurde modelovereenkomst., dan is het raadzaam de geldigheidsduur te controleren. De meeste (oude) modelovereenkomsten zijn inmiddels niet meer geldig. Een aantal daarvan is al vernieuwd.

Met gebruikmaking van de nieuwe modelovereenkomst kunnen in de toekomst naheffingen worden voorkomen (als de gemaakte afspraken feitelijk ook zo worden uitgevoerd).